

FORTÆLLINGERNES FJORD

Fjordstrategi for Mariager Fjord

Indholdsfortegnelse

FORMÅL / INDHOLD - 5

VISION - 8

TILGANG - 16

STRATEGISKE ANBEFALINGER - 18

HANDLINGSKATALOG - 24

Store projekter

Små projekter

Kortillustration

INSPIRATIONSPROJEKTER - 32

Dania

Låenhus

Hadsund

PROCES - 58

Følgegruppemøder

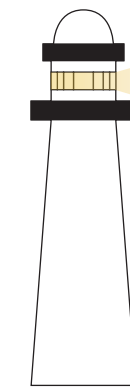
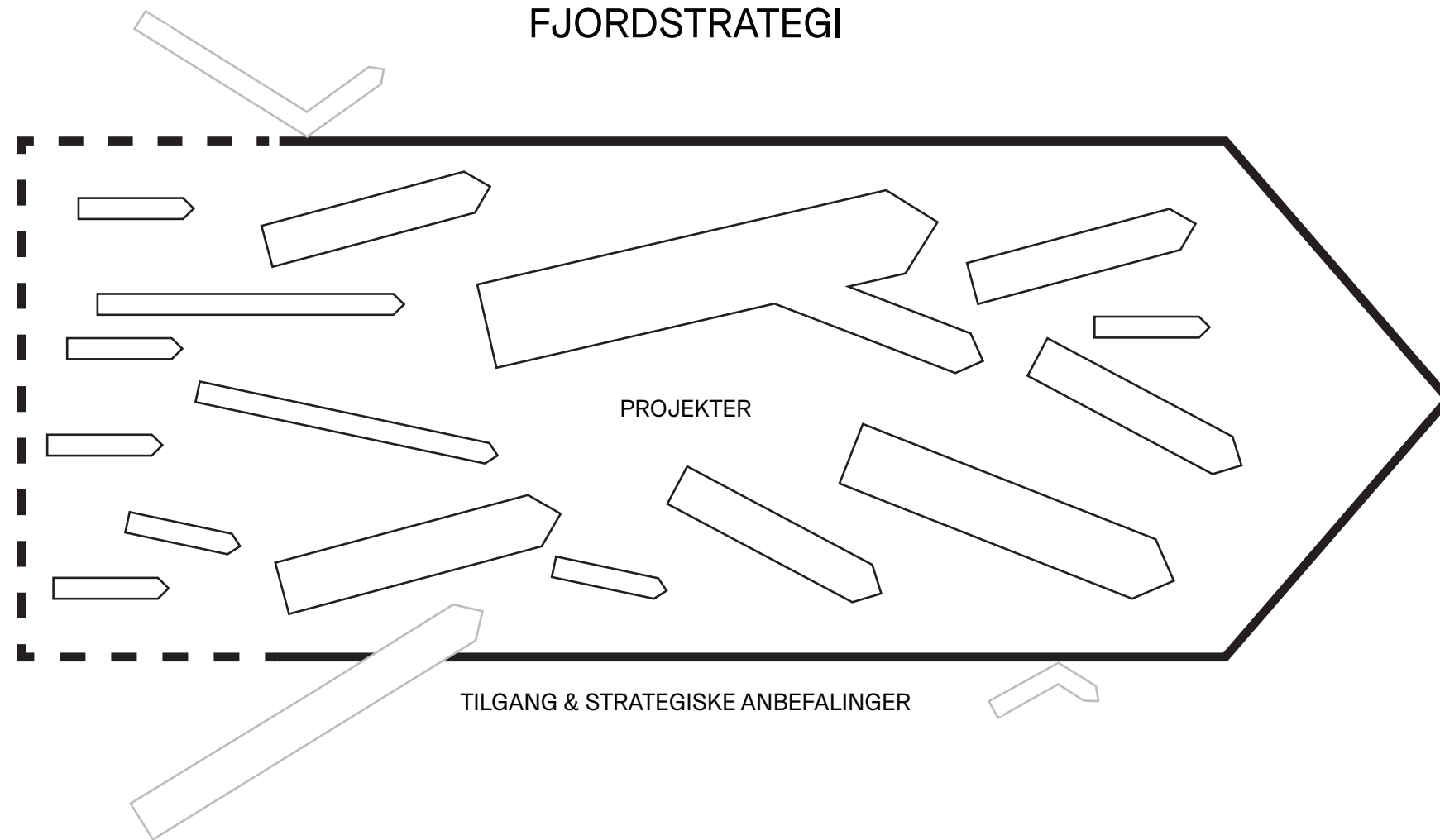
Borgermøder

Øvrige input

BILAG - 86

Tidslinje

FJORDSTRATEGI

VISION

Formål

Formålet med at udarbejde Fjordstrategien er, at udstikke en fælles retning for hvordan Mariager Fjord bliver et naturligt omdrejningspunkt i udviklingen af Mariagerfjord Kommune. Mariager Fjord skal være mere synlig, anvendelig og tilgængelig.

Mariager Fjord rummer et uforløst potentiale i forhold til at fastholde og tiltrække ny bosætning, styrke erhvervet indenfor turisme og industri samt styrke destinationer der tiltrækker besøgende.

Potentialer bliver sjældent indfriet fra første dag. Fjordstrategien sikrer, at den fremtidige indsats igennem de næste mange år trækker i samme retning for at give den størst mulige gevinst af investeringerne.

Fjordstrategien viser således vejen til en handlingsorienteret, langsigtet og koordineret indsats, som styrker en fælles vision for Mariager Fjord - en vision som kommer alle i Mariagerfjord Kommune til gode.

Fjordstrategien er både et ambitiøst projekt, som favner en række forskellige interesser og ønsker, men Fjordstrategien forsøger også at udfordre og skubbe grænserne for udviklingsmulighederne i Mariagerfjord Kommune.

Kommissorium for Fjordstrategi af november 2020 ligger til grund for udarbejdelsen af Fjordstrategien. Derudover har kortlægningen i Dejlig er fjorden - historier og spor i fjordlandet af 2011 dannet en baggrund for læsningen af Mariager Fjord.

Indhold

Fjordstrategien rummer flere niveauer som udfolder Fjordstrategien fra vision til inspirationsprojekt. Diagrammet på modsatte side illustrerer hierarkiet og indholdet af Fjordstrategien.

Visionen beskrives som det første i Fjordstrategien, og er det overordnede og fælles retningsgivende fyrtårn, som vi styrer efter. Visionen er overordnet, men præcis i forhold til hvad vi arbejder imod på lang sigt. På diagrammet på modsatte side står fyrtårnet helt til højre.

Derefter beskriver vi vores tilgang i projektet. Hvordan går vi til opgaven? I forlængelse af tilgangen, beskriver vi fem strategiske anbefalinger, der formulerer, hvad der bør prioriteres for at nå i mål med visionen.

Handlingskataloget er handlingsorienteret og beskriver store projekter og små projekter, som rummer et potentiale til at realisere Fjordstrategien. Der er valgt tre steder, der illustrerer inspirationsprojekter, som viser hvordan visionen, tilgangen og handlingskataloget kan aktiveres. På diagrammet til venstre er elementerne i handlingskataloget de mange store og små projekter, som ligger indenfor rammen af tilgang og strategiske anbefalinger.

Handlingskataloget er en dynamisk projektbank, som kan bruges og viderebearbejdes som et internt arbejdsredskab i vores videre arbejde.

Nærværende mappe samler afslutningsvist op på processen med Fjordstrategien. Procesbeskrivelsen omfatter input fra Følgegruppen, Borgermøderne, Kollekt og Facebook.

Mariager By set fra Stinesminde

VISION

Fælles Fjord

Mariager Fjord er et unikt landskab i Danmark. Danmarks længste fjord er med sine varierede terrænformationer, naturrigdom og rekreative kvaliteter en så stærk del af områdets DNA, at fjorden ikke blot er en del af identiteten – den er selve grundstenen i Mariagerfjord Kommune.

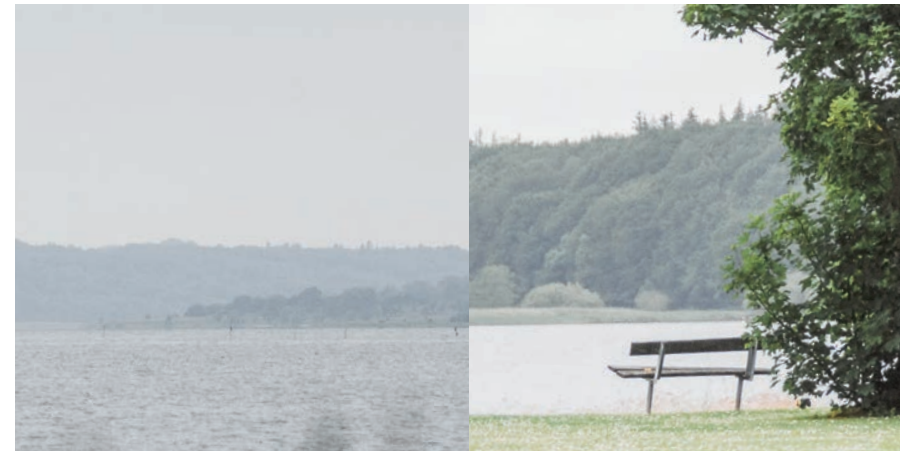
Fjorden døde i 1997, men heldigvis bliver fjordens tilstand langsomt bedre. Nu er tiden kommet, hvor Mariager Fjord skal styrkes endnu mere, så den generobrer hovedrollen på historiens scene. Mariager Fjord skal løftes til igen at være vores fælles naturlige omdrejningspunkt og stolthed - en naturlig og forankret del af vores identitet i Mariagerfjord Kommune. Mariager Fjord kan og skal vi være stolte af.

Rigtignok er der dele af Mariagerfjord Kommune, der orienterer sig mod indlandet eller østkysten, men borgerne her møder og bruger alligevel Mariager Fjord i deres hverdag, når de kører over broen i Hadsund, kører igennem Mariager eller Hobro, eller når de skal gå vandreture i weekenden. Mariager Fjord er det store og velkendte landskabstræk, der sætter alle i Mariagerfjord Kommune på landkortet.

En fælles fjord handler om at fremhæve Mariager Fjord som noget, vi samles om, og noget der giver os et fælles tilhørsforhold. Vi bor det samme sted, vi er forbundet som en enhed, og vi spejler os i en fælles arv og historie. Sat på spidsen bor vi på den samme ø.

En fælles fjord handler også om at skabe en Mariager-Fjord-destination og 'et sted', man træder ind i, når man kommer som besøgende. For at opnå oplevelsen af vores fælles Mariager Fjord, er der behov for at styrke de fysiske, kulturelle og fællesskabsdannende sammenhænge.

Og til sidst måske den vigtigste ting overhovedet - at vi er fælles om fjorden og Fjordstrategien, hvilket er afhængig af en bred fælles indsats.

VISION

Fortællingernes Fjord

Mariager Fjord er særlig, fordi den tegner et unikt tværsnit igennem danmarkshistorien. Fra landskabets dannelse, vikingernes dominans, fiskeriets udvikling, stolte bådbyggertraditioner, industrialiseringen, landindvindingsperioden, fjordens død, genopretning af fjordens tilstand, og til en spirende turistdestination. Samtlige historiske milepæle knytter sig til fjorden, og det vil vi udnytte i forhold til at skabe vores fælles fjord. Det helt særlige er, at vi faktisk står midt på scenen, hvor historien udspiller sig.

Vi ønsker at bringe vores rige kulturhistorie endnu mere frem i lyset og lade den stærke historie danne et fællesskabsdannende ståsted med Mariager Fjord som omdrejningspunkt. Vi tror på, at vandet, landskabet og kulturhistorien er vores fælles arvegods, som tilsammen udgør nøglen til en stærk og bæredygtig fremtid.

Historiske fortællinger bliver ægte og nærværende igennem fysiske steder og spor, hvor historien har udspillet sig. Fjordens fortællinger udgør mange små brikker i en stor samlet fortælling. Stederne, som fortællingerne knytter sig til, udgør således mange små brikker i vores fælles Mariager Fjord. Fortællingerne skaber til sammen et rigt univers, alle kan udforske og gå på opdagelse i.

Fortællingerne skaber også sammenhænge igennem tid, og dette gør dem relevante i forhold til at perspektivere vores nutid og fremtid. Vi har et fælles ansvar i at forvalte vores arv klogt og sørge for, at vores børn kan overtage og værne om Mariager Fjord. Ved at tage historiens fortællinger med i bagagen vil vi værne om vores unikke steder og fjordkultur i fremtiden. Viden genererer ansvar og nytænkning.

Fjordens fortællinger rummer med andre ord et enormt potentiale i forhold til at koble steder, tid, oplevelser og mennesker sammen for derigennem at fremtøne Mariager Fjords unikke identitet og DNA. Fjordens fortællinger er den lim, der samler stederne, tiden og os som mennesker omkring Mariager Fjord.

Fortællingernes Fjord er det narrativ, vi identificerer os med – både indad i kommunen men også udadtil. Fortællingernes Fjord er derfor et virkemiddel til at samle vores fælles fjord til en helhed, der er rammesættende for den måde vi agerer, den måde vi viser os frem på, og den måde vi udvikler på. Fortællingerne, der beskriver denne historie, tager udgangspunkt i Landskabets rigdom, Vandets værdi og Kulturens kraft.

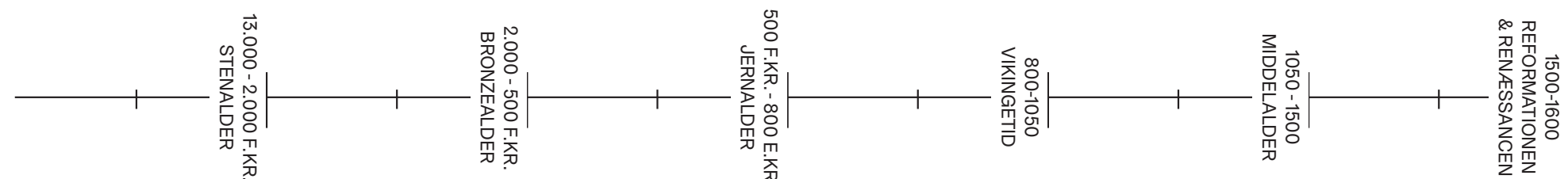
LAND DANNES

VIKINGERNE

FISKERIKULTUR

Landskabets rigdom

Landskabets rigdom beskriver, hvordan fjordens fantastiske landskab er blevet skabt af isen, og hvordan ferskvandet efterfølgende har formet bredderne, hvor vandet fra oplandet har løbet ned og ud i fjorden via åerne, og hvor ørrederne i dag yngler. Emnet handler om tærskelfjorden og forskellene mellem indre fjord og ydre fjord i forhold til muligheder og betingelser. Fra de stejle skråninger, lange kig og store vanddybder i indre fjord til de lavtliggende strandenge og grunde vanddybder i ydre fjord. Landskaberne langs ydre fjord præges af diger, pumpehuse, sluser og inddæmmede arealer fra landvindingsperioden. Landskabets ressourcer handler om de naturlige ressourcer Mariager Fjord er beriget med som kalk, salt og ler. Disse naturlige ressourcer er grundlaget for de naturtyper, vi kan opleve omkring fjorden i dag.

Vandets værdi

Vandets værdi formidler, hvordan vandet er og har været en vigtig transportåre videre ud i verden fra vikingernes tid og i dag. Vandet har tidligere været en vigtig kilde til mad i form af skaldyr, fisk og fugle. Siden oldtiden har mennesket bosat sig, hvor der var mad og muligheder, og Mariager Fjord har haft det hele. Byerne er etableret langs fjorden, hvor der kunne etableres havne og anløbsbroer til at fragte varer til og fra byerne, og hvorfra der kunne drives fiskeri. Byerne har været forbundet af færgeforbindelser på tværs af fjorden og gjort det muligt at udvikle industrier, som kunne udskibe deres varer. Vandet er værdifuldt i forhold til bosætning i kommunen i dag og giver borgere muligheden for at dyrke det aktive hverdagsliv alene eller i foreninger, på – i – over – under eller langs vandet. I denne sammenhæng er fjorden et uforløst potentiale i forhold til oplevelsesøkonomi.

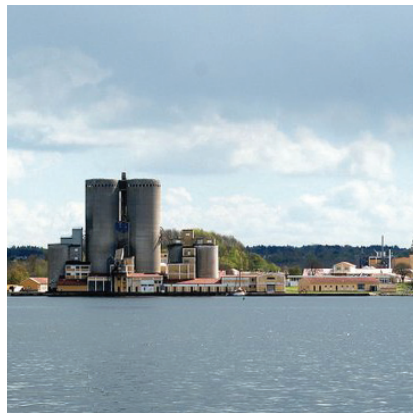

Kulturens kraft

Kulturens kraft fortæller om den påvirkning, mennesket har haft på omgivelserne igennem tiden. Emnet omhandler bosætning, menneskets udnyttelse af natur og fjord for at kunne overleve, bebyggelse, kulturminde og ikke mindst industrikultur. Der kan trækkes lange kulturhistoriske spor tilbage i tiden til oldtiden. Fyrkat ligger som en gemt perle i den inderste del af fjorden. Industrikulturen er et særligt emne for lige netop Mariager Fjord, som dels har været begunstiget med værdifulde geologiske ressourcer, og dels har haft mulighederne for at benytte vandvejen og senere ligge tæt på bane og motorvej. Industrikulturen er mange steder synlig og nærværende langs fjorden i dag. Mariager Fjord rummer stolte traditioner i forhold til fiskeri og bådebyggertraditioner.

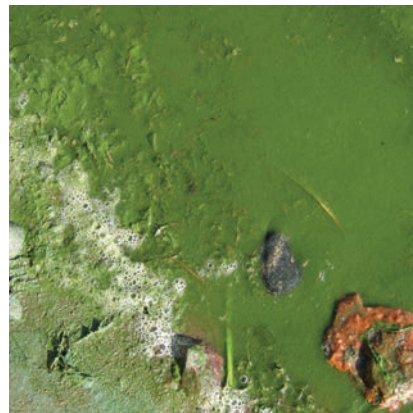
BÅDBYGGER
TRADITION

INDUSTRIEL UDVIKLING

LANDINDVINDING

FJORDDØD

NATUR GENOPRETNING

TURISME

1660 - 1730
ENEVÆLDEN & DANMARK
I KRISE

1730 - 1814
OPLYSNINGSTID & REFORMPOLITIK

1870 - 1914
DANMARK BLIVER
MODERNE

1914 - 1945
VERDENSKRIGENE

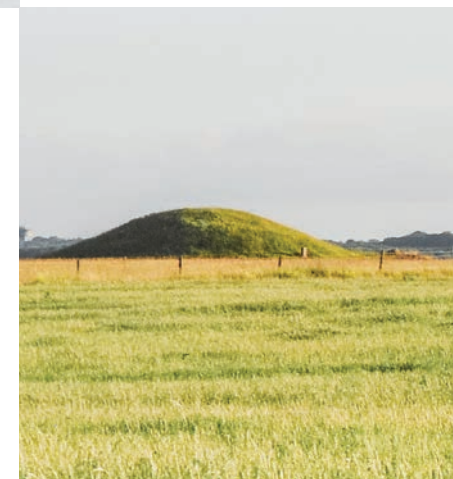
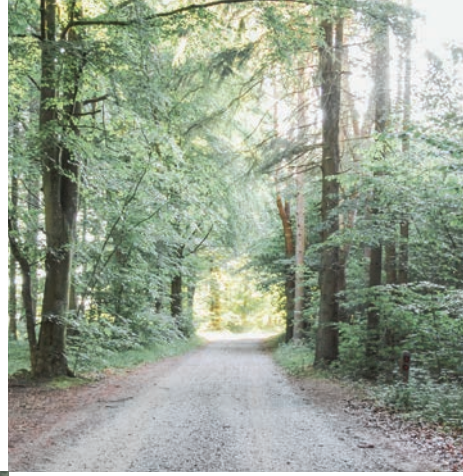
1945 - 1973
VELFERDSSAMFUNDET

1973 - 1993
FRA OLEKRISE TIL TAMILSAGEN

1993 - 2021
DANMARK EFTER 1993

Fremtid

VISION

Fysiske sammenhænge

Mange af kommunens byer orienterer sig mod fjorden, der dermed agerer som fælles, samlende landskab for flere bysamfund. Hvis man sammenligner byerne med bygninger, er Mariager Fjord det torv, som bygningerne orienterer sig mod.

Men sammenhænge er svækkede. Mariager Fjord er flere steder faktisk en fysisk barriere, og vejen rundt om fjorden kan være lang og usammenhængende. På flere strækninger er Mariager Fjord svært tilgængelig, og fjorden adskiller visse steder kommunen, mere end den samler. Fjorden som transportåre er med årene svækket og byerne langs fjorden er ikke på samme måde knudepunkter som tidligere, men rekreative tur/retur porte mellem land og vand. Men fjordbyerne og havnene har stadig beliggenheden og potentialet til at være vigtige knudepunkter i forhold til at skabe sammenhæng på tværs af fjorden.

De fysiske barrierer skaber mentale barrierer og fjordens nordlige bred ligger mentalt længere væk fra den sydlige fjordbred end østkysten, Randers eller Aalborg.

Fjordstrategien vil styrke Mariager Fjord som fælles samlingspunkt for alle i kommunen - både fysisk og mentalt ved at skabe bedre sammenhænge på langs og på tværs af fjorden.

Oplevelser for alle

Fjord og vand er i sig selv en attraktion - det er næsten uundgåeligt - og det er ingen undtagelse for Mariager Fjord. Fjorden ligger jo lige der og er allestedsnærværende i det karakteristiske fjordlandskab. Der er mange smukke steder langs Mariager Fjord. Ofte er det dog sådan, at man opsøger steder, hvor der er en fysisk struktur. Så ved man, hvor man skal til, man ved hvor man mødes med vennerne, og man har en forventning om, hvad aktiviteten er på netop dette sted. Steder skaber rammer for oplevelser.

Langs Mariager Fjord mangler vi ikke smukke steder, men der mangler steder, som vi bevidst opsøger, og steder som giver oplevelser i mødet med fjorden. Steder som er mini-destinationer og fjord-attraktioner. Ved at skabe oplevelser for alle, aktiverer og trækker vi fjordens potentialer frem i lyset. Stederne rummer både oplevelser for fastboende og for turister, førstegangsbesøgende og faste brugere.

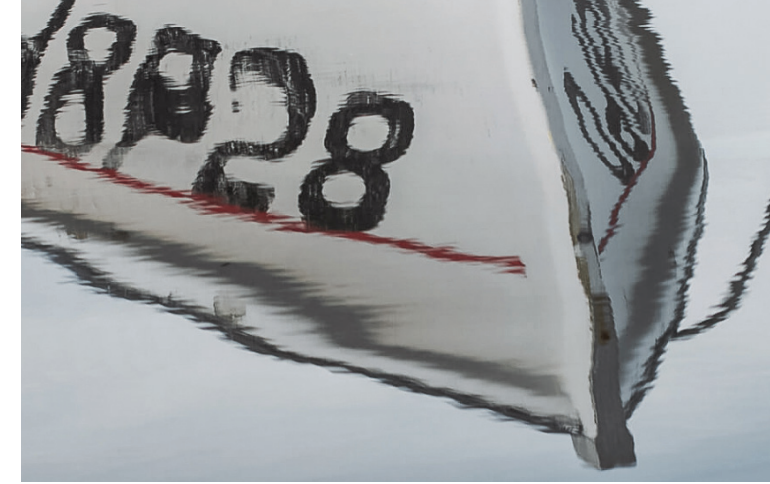

Kielstrup Sø

TILGANG

I løbet af processen med Fjordstrategien er det blevet tydeligt, at vi implicit og naturligt arbejder ud fra en tilgang, hvor landskabets, vandets og kulturens værdier respekteres og behandles nænsomt.

Vores levetid indskriver sig som en lille del af historien, og derfor skal vi behandle Mariager Fjord med respekt, så fjorden og den historiske arv, vi forvalter og udvikler, kan overdrages i god behold til fremtidige generationer.

Denne bæredygtige tilgang er indarbejdet i hele Fjordstrategien. Fra visionen som forudsætter en fjord i balance som omdrejningspunkt og videre i de strategiske anbefalinger, hvor bæredygtighed og fjordens tilstand fremhæves som en prioriteret langsigtet indsats. Uden en fjord i balance er der ikke en Mariager Fjord at være stolt af. Bæredygtighed præger også inspirationsprojekterne i forhold til valg af materialer, konstruktive principper, og hvordan vi indpasser projekterne i landskabet.

Langs Mariager Fjord i dag, er byerne og bebyggelsen afgrænset i definerede klynger – nogle er synlige fra vandet, men mange er trukket tilbage fra fjorden og tillader at de store landskaber og naturområder kan fylde. Der er flere lange strækninger med uberørt natur, som indrammer fjorden og vandrummet. Dette er særligt.

Fjordstrategien arbejder ud fra en tilgang om, at vi 'gør noget' hvor der 'allerede er noget', som for eksempel eksisterende veje, bygninger eller anlæg som eksempelvis havne.

Vi ønsker ikke at fylde mere eller overdøve fjorden og naturen – vi ønsker bare at gøre det, vi allerede har, til noget der er bedre. Derudover er der også en bæredygtig og økonomisk ræson i denne tilgang, da vi udnytter de ressourcer og strukturer, der allerede eksisterer.

I denne sammenhæng ønsker vi også at fremhæve, at det vi gør både er en gevinst for dem, som bor i Mariagerfjord Kommune og kan bruge fjorden i hverdagen, men de samme steder også rummer en attraktionsværdi som gør, at besøgende opsøger de samme oplevelser og steder. På den måde får de besøgende en autentisk oplevelse af fjordkulturen i mødet med den.

Vi vil gerne tilføre elementer på en nedtonet måde, og vi prioriterer en høj grad af landskabelig indpasning. Der er ikke behov for, at nye elementer skal være prangende og tiltrække for meget opmærksomhed. Der er behov for at skabe steder, hvorfra omgivelserne kan opleves. Vi ønsker at arbejde med steds karakteristiske materialer og farver, så vi viderebearbejder de ressourcer, landskabet har stillet til rådighed, og den bygningskultur som er formet igennem bådbyggetraditioner og håndværk. Det understøtter samtidig den historiske sammenhæng, vi er en del af.

Vi vil gerne gøre det med vilje og vi vil gerne gøre det godt. Vi vil gerne tilføre robuste projekter, som er bearbejdet med omhu og skal udstråle kvalitet. Denne kvalitetsbevidste tilgang – småt men godt – understøtter også styrkelsen af en lokal stolthed.

Tilgangen tager i høj grad afsæt i de input, Følgegruppen og Styregruppen er kommet med undervejs i processen. Her var der et entydigt ønske om at bruge, det vi har, fremfor at tilføre en masse ekstra og fremmede elementer.

STRATEGISKE ANBEFALINGER

En langsigtet strategisk satsning kræver indsats på flere niveauer for at nå sikkert i havn. I Fjordstrategien arbejder vi med fem strategiske anbefalinger og et handlingskatalog, der beskriver store og små projekter.

De strategiske anbefalinger udgør grundstammen i en realisering af Fjordstrategien og er prioriterede satsninger i det videre fremadrettede arbejde.

Anbefalingerne er af fysisk eller organisatorisk karakter og skal realiseres for at Fjordstrategien kan lykkes. Uden de strategiske anbefalinger bliver projekterne i handlingskataloget spredte og usammenhængende indsatser. Anbefalingerne er med andre ord det, der skaber den fysiske og organisatoriske sammenhæng i projektet og forbinder eksisterende potentialer og nye projekter.

Forestil dig et træ – hvis rødderne og stammen er stærke, kan frugterne vokse sig store og søde. Hvis rødderne og stammen derimod er ustabile og svage, kan træet ikke bære nok af den gode frugt. Produktet af investeringen og anstrengelserne bliver ikke vellykket hvis grundstammen ikke er på plads. Derfor er det vigtigt at de strategiske anbefalinger, der udgør grundstammen, prioriteres og udføres godt.

De strategiske anbefalinger er grundlaget for at opfylde visionen og bidrage til at skabe Fortællingernes Fjord. Anbefalingerne styrker borgernes tilhørsforhold til Mariager Fjord og en samlet destination for den besøgende. Man besøger ikke kun Fyrkat, Saltcenteret eller andre attraktioner, man besøger Fortællingernes Fjord.

Arbejdet med de strategiske anbefalinger sker løbende og samtidig med arbejdet med projekterne i handlingskataloget.

Beskriv principperne for det gennemgående fysiske udtryk

Principperne for det fysiske udtryk, beskriver den visuelle udformning af de fysiske projekter i Fjordstrategien. Beskrivelsen er garant for at initiativerne, der etableres under Fjordstrategien, passer ind i en helhed. Den behøver ikke at munde ud i en lang forkromet beskrivelse, men skal være specifik og forståelig så den ubesværet kan omsættes i praksis.

Principperne omfatter en beskrivelse af, hvordan projekterne indpasser sig i landskabet og hvordan de forholder sig til omgivelsernes skala. Principperne beskriver hvilken palette af materialer og farver, der bringes i spil. Den beskriver også konstruktionsprincipper og gennemgående principper for detaljering som sikrer en ensartethed og genkendelighed.

Principperne tager stilling til, hvordan der arbejdes med belysning, herunder valg af belysningsarmaturer. Øvrigt inventar som affaldsbeholdere, cykelstativer og hovedtræk i udformningen af skiltning beskrives også i principperne for det fysiske udtryk.

I løbet af processen har vi i inspirationsprojekterne slået en tone an i forhold til en retning der kan arbejdes videre med, men der genstår stadig en øvelse i at undersøge og præcisere principperne i forhold til f.eks. specifikke materialer, træsorter, farvekoder, overfladebehandlinger, karakteristiske konstruktionsprincipper, stedsspecifikke bygningsdetaljer osv.

Skab et genkendeligt Formidlingsunivers og en Wayfindingstrategi til Fortællingernes Fjord

For at Fortællingernes Fjord skaber den samlingskraft og formidling, som den har potentiale til, skal der bygges et Formidlingsunivers op omkring Fortællingernes Fjord.

Formidlingsuniverset omfatter en stillingtagen til hvilket sprog og navngivning, der bliver brugt i fortællingerne. Hvad fortæller man hvor og hvordan bliver fortællingen nærværende og koblet til stedet? Hvilken større historisk sammenhæng indgår fortællingen i? Formidlingsuniverset udformes så det rummer en særegen twist, som vækker begejstring, nysgerrighed og forundring. Formidlingsuniverset skal kunne aktiveres fysisk på stedet og på trykte og digitale medier.

Et godt eksempel i bogform er Sigurd fortæller Danmarkshistorie. I bøgerne formår han at skabe et univers i børnehøjde og med en fortællestil som er sjov, nærværende og præcis. I udarbejdelsen af formidlingsuniverset kræves der både historiske, skriftlige og kunstneriske kompetencer. Det kunne f.eks. være en gruppe bestående af en historiker, en lokalhistoriker, en skribent eller forfatter, en kunstner og en arkitekt.

Sideløbende udarbejdes en Wayfindingstrategi som skaber et overblik over Mariager Fjord og beskriver hvordan besøgende ledes rundt i fjordlandet. Wayfindingstrategien skal afsøge en balance i forhold til eksisterende initiativer som f.eks. Naturstyrelsen, Destination Himmerland osv. Hvordan kan der skabes sammenhæng uden at der bliver for mange afsendere? Dette kræver selvfølgelig også en koordinering med de øvrige skilte-aktører langs Mariager Fjord.

Wayfindingstrategien omfatter en angivelse af mødesteder og ankomstpunkter herunder skilte-design i overensstemmelse med principperne for det gennemgående fysiske udtryk.

Langs Mariager Fjord er der flere udsigtspunkter. En del af udsigtspunkterne ligger højt i landskabet og har lange kig på langs og på tværs af fjorden. En del ligger tæt på vandet, typisk på odder og næs, og giver lange kig langs fjordrummet. Udsigtspunkterne skal indtænkes som strategiske steder i wayfindingstrategien og aktiveres så de understøtter en bedre fysisk og mental sammenhæng på langs og på tværs af fjorden.

Prioriter sammenhængende infrastruktur rundt om, på langs og på tværs af fjorden

Kortlæg eksisterende infrastruktur og målret indsatsen hvor der er behov for at 'lukke hullerne'. Det gælder samtlige køre-, cykel-, vandre-, ride- og sejlruter. Udnyt potentialet til at skabe fysiske knudepunkter særligt hvor der er oplagte overgange mellem forskellige transportmidler via gateways. Byer langs fjorden, havne, og steder hvor flere initiativer mødes er naturlige knudepunkter i Fjordstrategien. Knudepunkterne vil stå tydeligt frem igennem et samlet billede af eksisterende infrastruktur og planlagte initiativer på land og på vand. Infrastrukturen skal opleves problemfri for brugeren - særligt hvis infrastrukturen bruges af besøgende som man ønsker, går hjem med en fantastisk oplevelse i rygsækken.

Fjorden kan opleves som en barriere, hvis man ikke kan krydse den og der er pludselig langt fra Mariager til Stinesminde. Derfor er den 'frie bevægelse' på tværs af fjorden vigtig at imødekomme og som minimum i sommermånederne. Optimalt er det muligt at krydse fjorden af egen kraft for på den måde at give den fulde frihed.

Indtænk 'loops' undervejs, så ruterne målrettes forskellige oplevelser og brugere. Loops bør starte og stoppe i knudepunkter, hvor det er muligt at parkere og steder hvor det er muligt at dække de fornødne fysiske behov. Fordelen ved 'loops' er også, at ruter kan tilpasses forskellige brugergrupper, så der er noget til nybegynderen og de øvede. Forskellige brugere omfatter selvfølgelig også personer med handicap, gangbesværede og børnefamilier med barnevogne osv.

Brug eksisterende infrastruktur i videst muligt omfang, men hav blik for om eksisterende infrastruktur opfylder det behov og den ønskede effekt. Vest for Mariager er både den nordlige og sydlige fjordbred stejl og de langsgående forbindelser er svage. Tjek at fjordbredden er fremkommelig langs hele strækningen og eventuelt med muligheder for at krydse over til modsatte fjordbred. Ligeledes bør fjordbredden mellem Stinesminde og Hadsund gøres fremkommelig og gerne med muligheder for krydsning.

Støt et organisatorisk netværk af foreninger

Der er allerede mange foreninger langs Mariager Fjord, som bruger fjorden dagligt og Mariagerfjord Kommune har allerede initiativer som 'De Blå Stier' (kajakguide), HAVSU (foreningssammenslutning med fjorden / sejlads som fællesnævner), Fjordlaug i Hobro (foreningsfællesskab), og et netværk om ørredfiskeri. Lokale foreninger er allerede gode til at samarbejde om f.eks. Fjordens dag, Vandets dag og forskellige regattaer.

Eksisterende initiativer for at styrke foreningerne og samarbejdet imellem dem skal selvfølgelig bruges som udgangspunkt for et videre fokus på og styrkelse af foreningernes virke og muligheder. Foreningerne lægger en stor frivillig indsats i at dyrke deres interesser og skabe sociale fællesskaber langs fjorden. De er en nødvendig ressource i forhold til at dele viden og udbrede kendskab til fjorden og være en aktør i det liv, der udspiller sig på fjorden. Foreningernes indsats udvikler fjordkultur og skaber en naturlig tilknytning og relation til fjorden for børn, unge, familier, voksne og ældre.

Vi har en interesse i at understøtte et stærkt foreningsliv langs fjorden. Det er her fjordkulturen lever nu og det er her den udvikler sig i fremtiden. Vi anbefaler, at der etableres et foreningsnetværk som giver foreningerne støtte og måske endda en hjælpende hånd til at udøve deres frivillige aktiviteter og arbejde. Mangler de nogle kompetencer som kommunen kan stille til rådighed eller vejlede omkring? Mangler de et digitalt forum eller en portal hvor de kan dele grej, eller hjælpe hinanden? Er der behov for at kommunen uddeler en økonomisk håndsrækning for at få enderne til at mødes?

Der kan med fordel oprettes en Fjordstrategi-ansvarlig i kommunen, som varetager rollen som kontaktperson i forbindelse med nye projekter.

Kort sagt skal der beskrives en strategi for foreningerne, som sikrer at de har ressourcerne til at agere ambassadører for livet på, i og ved fjorden. Investeringerne i foreningerne vil være et vigtigt skridt i forhold til at opfylde visionen om vores fælles fjord i Fjordstrategien.

Fokuser på videre bæredygtige indsatser som sikrer en fjord i balance

En fjord i balance er en attraktiv fjord og det er en fjord man holder af, er stolt af og bruger med respekt.

Siden fjorden døde i 1997, er der allerede lagt et stort arbejde i at forbedre fjordens naturlige tilstand og langsomt er fjorden i bedring. Vi skal gøre vores til at fjorden ikke dør igen ved at blive ved med at satse på en bred og bæredygtig indsats. Men fjorden er sårbar, så vores indsatser er desværre ikke en garanti for at fjorden ikke dør igen. Klimaændringer, vejr, vandkvalitet osv. påvirker også fjordens naturtilstand.

Overvej om de naturforbedrende indsatser kunne have karakter af at være formidlende 'live' projekter, som inkluderer skoler, borgere og besøgende med på rejsen mod en Mariager Fjord i balance. Projekterne i sig selv og processerne undervejs rummer et potentiale i forhold til at dele den seneste viden, succeser og udfordringer undervejs. Vi kan gå foran i denne sammenhæng og vise initiativerne frem for hele Danmark. Måske står der en kommende biolog eller vandmiljøekspert i skoleklasserne som følger med? Projekterne kan fungere som åbne laboratorier eller være udgangspunkt for foredrag og omvisninger. Kan man følge naturtilstanden i Mariager Fjord på fysiske opslagsskilte eller målestationer, på samme måde som vandtemperaturer på strandene?

Mariager Fjord fra vejen ved Kielstrup Sø

HANDLINGSKATALOG

Arbejdsredskab

Handlingskataloget er konkret og handlingsorienteret. Det er opdelt i store projekter og små projekter. Handlingskataloget er ikke et statisk dokument, men et værktøj som løbende opdateres og er et dynamisk værktøj til at planlægge mulige fremtidige projekter.

Både de store projekter og små projekter vises på kortillustrationen på næste side.

Store projekter

Store projekter er et udvalg af projekter som kan sætte Mariager Fjord på landkortet, og som kan blive noget helt særligt i dansk sammenhæng. De store projekter kan være frontløbere i forhold til at understøtte og frembringe visionen om Fortællingernes Fjord.

Store projekter er projekter, der kræver en større og længerevarende indsats. Eksempler på andre frontløberprojekter i forhold til områdeudvikling, og som vi har vendt undervejs i projektet, er Maltfabrikken i Ebeltoft, Vadehavscenteret sydvest for Ribe og udviklingen af store parker i Ruhr-området i Tyskland. Der findes mange andre eksempler, men det de nævnte eksempler har til fælles er, at de udstikker en retning for udviklingen af et helt område. Projekterne knytter sig tæt til den karakter opførelsesstedet kendetegnes ved. Projekterne er centrale magneter og igangsættere i forhold til udviklingen af områderne som helhed. Projekterne er 'reason to go', men bliver også indgangen til at opsøge andre oplevelser og steder i nærområdet, når man først tager turen dertil.

Veludførte store projekter bliver et vartegn for områderne og de bliver det man kender stedet ved. Når man møder på arbejde om mandagen og der bliver spurgt: 'Hvad har du lavet i weekenden?', så siger man formodentlig: 'Jeg har besøgt Vadehavscenteret', fremfor at sige: 'Jeg har været i Marsken et sted udenfor Ribe'. I virkeligheden er det jo den samme oplevelse – og det samme sted – men svaret med Vadehavscenteret siger meget mere om, hvad man har lavet og den oplevelse man har med hjem i bagagen.

I Mariagerfjord Kommune sker der allerede mange positive satsninger og flere af de store projekter er allerede startet op. Projekterne er alligevel nævnt, fordi vi ser dem som fortsat vigtige brikker i en realisering af Fjordstrategien. De kan spille en rolle som generatorer for en udvikling og passer godt ind i Fjordstrategiens vision og strategiske anbefalinger.

FYRKAT RINGBORG

Fyrkat Ringborg er én af fire synlige ringborge i Danmark. Borgen ligger som en perle langs Hærvejen og ved Onsild Å, som er forbundet til Vesterfjord og derigennem Mariager Fjord. Ringborgen er den eneste ringborg i Danmark, hvor der stadig kan sejles helt frem til anlægget. Ringborgen blev anlagt af vikingerne omkring år 980 under Harald Blåtand. Mariagerfjord Kommune har ansøgt om Fyrkat kan optages på UNESCO's liste over Verdensarv. At blive udpeget til verdensarv er en blåstempling af en lokalitets globale betydning. Det forpligter til at beskytte, bevare og udbrede kendskabet til stedet. Kommunen forventer svar 2022. Fyrkat kan faktisk bringe Mariager Fjord på verdenskortet.

DANIA

Dania er et industrisamfund fra slutningen af 1800-tallet og området omfatter industribygninger og -strukturer samt tidligere arbejder- og funktionærboliger og en direktørvilla. Dania er velbevaret og indeholder unikke spor fra cementindustrien som eksempelvis havneområder og en markant kridtgrav. Området fremstår homogent og genkendeligt. Dania rummer et potentiale i forhold til formidling af den danske industrikultur.

Derudover ligger der stort potentiale i den geologiske fortælling, som cementindustrien læner sig op ad. Et af inspirationsprojekterne ligger på kommunens matrikel ved Dania Havn og illustrerer, hvordan kendskabet til området kan udbredes ved at skabe adgang og rekreative oplevelser. Landskabeligt, geologisk og kulturhistorisk har Dania et potentiale til at blive et helt centralt omdrejningspunkt for besøgende ved Fortællingernes Fjord. Der bør udarbejdes en udviklingsplan for Dania, som belyser hvordan områdets store potentiale kan forløses fysisk og organisatorisk.

MARIAGER BY

Mariager By er allerede en af kommunens største

turistdestinationer. Mariager By er charmerende og fremstår relativt intakt med bevaringsværdige bygninger som flere købmandsgårde fra 1700-tallet og bindingsværkshuse samt småhuse fra 1800-tallet. Mariagerfjord Kommune er ved at få udarbejdet en udviklingsplan for Mariager By. Det er vigtigt at initiativer som igangsættes i forlængelse af udviklingsplanen tænkes sammen med Fjordstrategien, så projekterne 'spiller hinanden gode'. Dette kan for eksempel også omfatte en koordinering af formidling, wayfinding og elementer i principper for fælles udtryk.

FJORDSEJLADS PÅ MARIAGER FJORD

Mariagerfjord Kommune ønsker blandt andet med Fjordstrategien at gøre Mariager Fjord synlig, anvendelig og tilgængelig. Derfor kan der med fordel sættes på fjordsejlad, der i sommermånederne sejler på fjorden og som kobler byerne og oplevelserne langs fjorden sammen. Fjordsejladsen vil være en udvidelse af den eksisterende rute for Svanen (Mariager - Bramslev Bakker - Hobro) og vil give en mere smidig bevægelse over fjorden. Derudover vil fjordsejladsen fremhæve fjorden fra vandsiden og være med til at vise og formidle fjordkulturen og fjordens DNA. Måske skulle fjordsejladsen tænkes med en bæredygtig profil i samarbejde med brintfabrikken Hydrogen Valley i Hobro.

FJORDMUSEUM

Nordjyllands Historiske Museum vil tiltrække flere gæster til kulturmiljøet på havnen i Hobro (Kulturkajen) ved at fokusere på fjordkulturen i bred forstand. Museet har øje på mange af de samme elementer som Fjordstrategien fremhæver som kvaliteter og potentialer. Et samarbejde og en fælles satsning er relevant at overveje. Fjordmuseet kunne være en af indgangene til at opleve Mariager Fjord.

NATURVÆRDI I YDERFJORDEN

Mariagerfjord Kommune er ved at udarbejde en LIFE-ansøgning vedrørende et naturgenopretningsprojekt

ved Als Odde og dette er et eksempel på, hvordan der kan arbejdes med naturværdi i yderfjorden – JA til flere projekter som dette.

Projektet vil gøre op med tidligere tiders landvindinger, rette op på dårlig økologisk tilstand i fjorden, skabe levesteder for sjældne fugle og give borgere mulighed for at få ny adgang til naturen, fjorden og nye oplevelser. Projektet viser en anden side af Mariager Fjord frem og formidler andre historiske fortællinger end i indre fjord. I forhold til landvindingshistorien er det relevant at indgå et formelt samarbejde med Randers Kommune i forhold til landskabet omkring Overgård Gods.

HANDLINGSKATALOG

Små projekter

Små projekter er initiativer, der tager udgangspunkt i eksisterende kvaliteter og supplerer disse med et projekt der giver et kvalitetsløft. Mange af projekterne kan relativt nemt igangsættes og nogle kræver lidt mere arbejde.

På næste side er der vist en 'brutto-liste' over mulige små projekter. Hvert lille kryds repræsenterer en kvalitet, et potentiale eller en fortælling. I forhold til at udvælge og programmere små projekter, bør krydserne tænkes sammen, så de danner et projekt med flere vinkler. Projekterne er samlet igennem følgegruppemøder, borgermøder, digitale borger-platforme, arbejdsgruppemøder og styregruppemøder.

I forbindelse med udvælgelsen og det videre arbejde med de små projekter er der opstillet nogle kriterier. Kriterierne sikrer, at vi ikke ender med en stor rodekasse med projekter, som udvander strategien. Kriterierne sikrer også, at der er en rummelighed i forhold til muligheder, så der ikke skabes en lukket projekt-klub som reelt ikke udbreder strategien i tilstrækkeligt omfang.

Små projekter skal opfylde alle nedenstående kriterier:

- være i direkte eller visuel kontakt til fjorden
- tage udgangspunkt i eksisterende ankomstmuligheder, bygnings- eller anlægsstrukturer
- ligger et sted hvor der kan fortælles en relevant og nærværende fortælling om Landskabets rigdom, Vandets værdi eller Kulturens kraft. De øvrige fortælle-emner bringes i spil, men behøver ikke at knytte sig direkte til stedet
- iscenesætter konteksten og skaber en måde hvorpå denne kan opleves
- udformes så det har karakter af at være en destination og attraktion, men med udgangspunkt i Fjordstrategiens tilgang og principperne for fælles udtryk

Der er udvalgt tre inspirationsprojekter fra Handlingskataloget som er illustreret og bearbejdet i denne mappe. Projekterne er en eksemplificering af, hvor visionen og tilgangen kan aktiveres.

Inspirationsprojekterne er skitseret på konkrete steder, men er ikke illustreret i dialog med lodsejere, brugere eller interessenter. Selvfølgelig skal dette gøres, hvis der arbejdes videre med inspirationsprojekterne på de viste steder. Inspirationsprojekterne er ikke vurderet i forhold til anlægstekniske forhold eller detaljer.

Derfor er det vigtigt at understrege, at inspirationsprojekterne er til inspiration og eksemplificerer, hvordan tilgangen og kriterierne for små projekter kan indarbejdes i et givent projekt.

I arbejdet med udvælgelse af inspirationsprojekterne er der taget højde for en geografisk, økonomisk og programmatisk spredning.

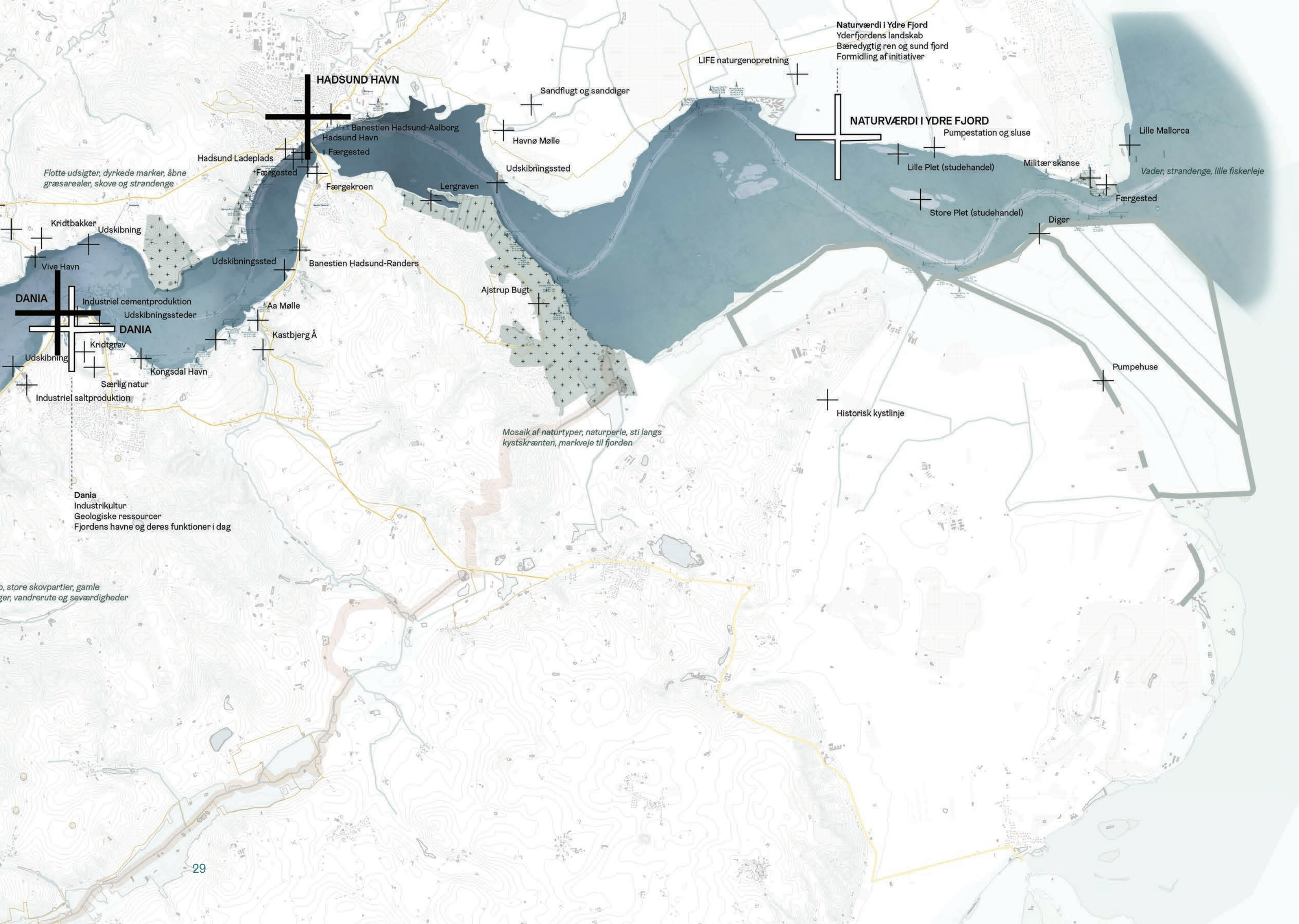

HADSUND HAVN

NATURVÆRDI I YDRE FJORD

DANIA

DANIA

Flotte udsigter, dyrkede marker, åbne græsarealer, skove og strandenge

Sandflugt og sanddiger

LIFE naturgenopretning

Naturværdi i Ydre Fjord
Yderfjordens landskab
Bæredygtig ren og sund fjord
Formidling af initiativer

Lille Mallorca

Vader, strandenge, lille fiskerleje

Havnø Mølle

Pumpestation og sluse

Hadsund Ladeplads

Færgested

Udskibningssted

Lille Plet (studehandel)

Militær skanse

Færgested

Færgestroen

Lergraven

Store Plet (studehandel)

Diger

Færgested

Kridtbakker

Udskibning

Udskibningssted

Banestien Hadsund-Randers

Ajstrup Bugt

Vive Havn

Industriel cementproduktion

Udskibningssteder

Aa Mølle

Kastbjerg Å

Kridtgrav

Kongsdal Havn

Særlig natur

Industriel saltproduktion

Pumpehuse

Mosaik af naturtyper, naturperle, sti langs kystskrænten, markveje til fjorden

Historisk kystlinje

Dania
Industrikultur
Geologiske ressourcer
Fjordens havne og deres funktioner i dag

b, store skovpartier, gamle
ger, vandrerute og seværdigheder

INSPIRATIONSPROJEKTER

Der er udvalgt tre inspirationsprojekter, som er skitseret og illustreret på de næste sider. Inspirationsprojekterne tager udgangspunkt i landskab, vand eller kultur. Projekterne er valgt ud fra at opnå en geografisk og økonomisk spredning på projekterne. Inspirationsprojekterne skal ikke ses som færdige projekter. I en videre proces mod en mulig realisering forventes der selvfølgelig en videre dialog med lodsejere, brugere, interessenter om program, udformning, placering og økonomi. Inspirationsprojekterne er ikke vurderet i forhold til anlægstekniske forhold eller detaljer.

Inspirationsprojekterne skal ses som eksempler og inspiration til, hvordan tilgangen og kriterierne for små projekter kan bringes i spil.

Dania knytter sig til kulturen, Låenhus til landskabet og Hadsund til vandet. Inspirationsprojekterne er eksempler på, hvordan fortællingerne kan realiseres på forskellige steder. Dania og Hadsund ligger i kontekst med bebyggelse og helt ud i direkte forbindelse til vandet. Låenhus ligger i en landskabelig kontekst og trækker sig nænsomt tilbage fra forbredden for ikke at spolere det smukke landskab. Projekterne eksemplificerer således også, hvordan projekterne kan indpasse sig i forskellige omgivelser.

UDSIGTSSTED VED LÅENHUS

HADSUND MØDER SUNDET

DANIA BADENÆS

Dania set fra Vive Havn

INSPIRATIONSPROJEKT DANIA

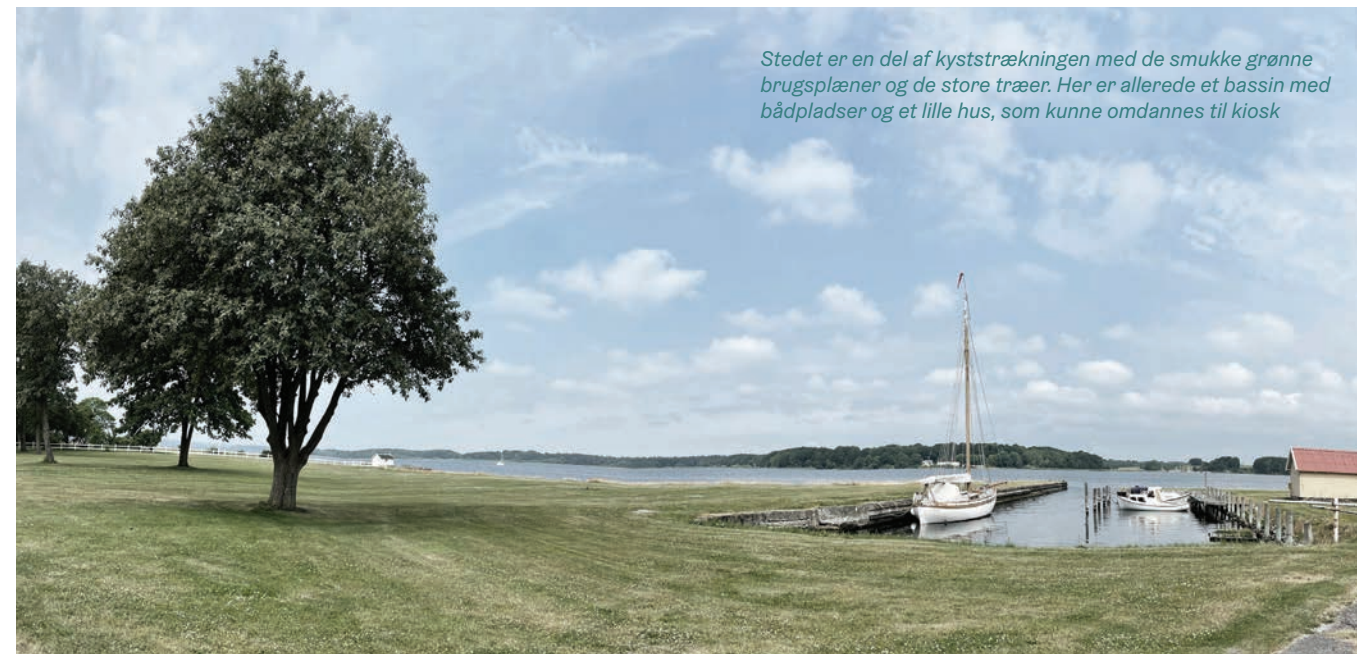

INSPIRATIONSPROJEKT DANIA

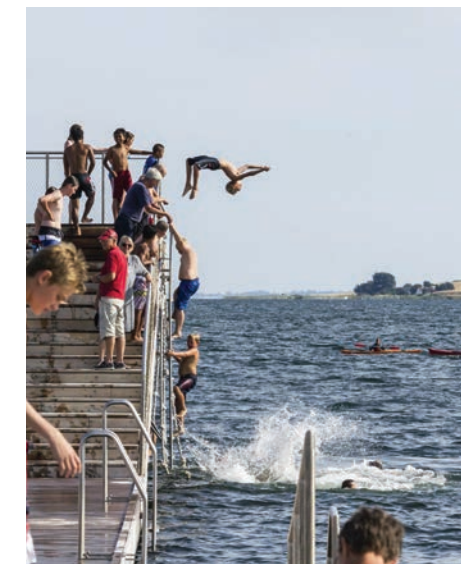
Dania Badenæs

På et næs, der skyder sig frem i Mariager Fjord, opstod der i slutningen af 1800-tallet et industrimiljø med tre cementfabrikker. Her var råstoffer tilstede i rigelige mængder og ideelle transportforhold gennem fjorden. Dania er som nævnt i handlingskataloget et unikt stykke industri- og kulturhistorie i dansk sammenhæng, og har potentiale til at blive en stærk destination og udviklingsmagnet. Dette inspirationsprojekt skal ikke forstås som et forslag til udvikling af et stort satsningsprojekt, men derimod som en lille "kickstart", der skal få flere til at se stedets skønhed og få lyst til at opleve stedet og måske mod på at lære mere om kridteventyr og stedets industrihistorie. Inspirationsprojektet er således 'et lille projekt', som egentlig fokuserer på at styrke Dania som rekreativ destination ved helt enkelt at skabe en rekreativ destination - et badested.

I nærhed til Motel Dania og restaurant Orkide, på den yderste tip af næsset, i forlængelse af den smukke, næsten parklignende sydkyst og indrammet mod baglandet af Danias karakteristiske gule huse og tårnhøje siloer, er der mulighed for at skabe og udvikle parkstrækket til en strandpark og et badested. Her, 'for foden af Dania', vil der kunne udvikles et attraktivt miljø med kiosk, havn til lystbåde, badetrappe, udspringstårn, græsplæne til ophold, solbadning og arrangementer, markeder eller koncerter i sommernætterne med Dania og fjorden som ramme. Idéen med badestedet er at invitere den brede offentlighed og områdets turister til at komme på besøg i den ellers privatejede landsby - at skabe en tilgængelig og synlig destination som har direkte kontakt til fjorden og som kan medvirke til at 'få folks øjne op' for Danias historie. Inspirationsprojektet placerer sig delvist på et kommunalt ejet grundstykke, og skal naturligvis udvikles i samarbejde med Danias ejere.

Stedet er en del af kyststrækningen med de smukke grønne brugsplæner og de store træer. Her er allerede et bassin med bådpladser og et lille hus, som kunne omdannes til kiosk

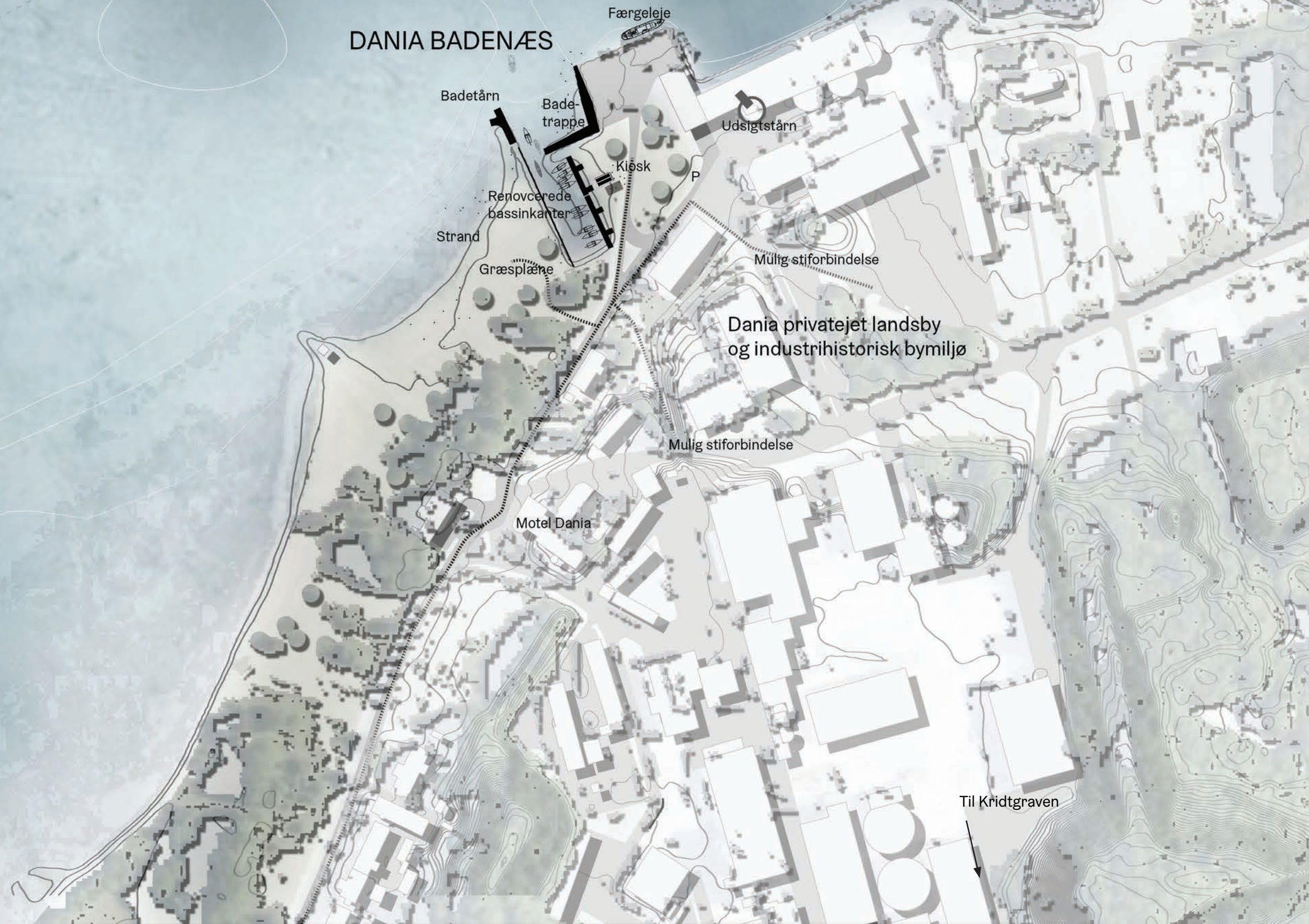
I fremtiden kunne molen danne ramme for et badested med udspringstårn
Reference: Faaborg Havnebad

I fremtiden kunne molen danne ramme for et badested med opholdstrappe
Reference: Lyshøj Fjordbad

DANIA BADENÆS

Færgeleje

Badetårn

Bade-trappe

Udsigtstårn

Kiosk

Renoverede bassinkanter

Strand

Græsplæne

Mulig stiforbindelse

Dania privatejet landsby og industrihistorisk bymiljø

Mulig stiforbindelse

Motel Dania

Til Kridtgraven

INSPIRATIONSPROJEKT DANIA

INSPIRATIONSPROJEKT DANIA

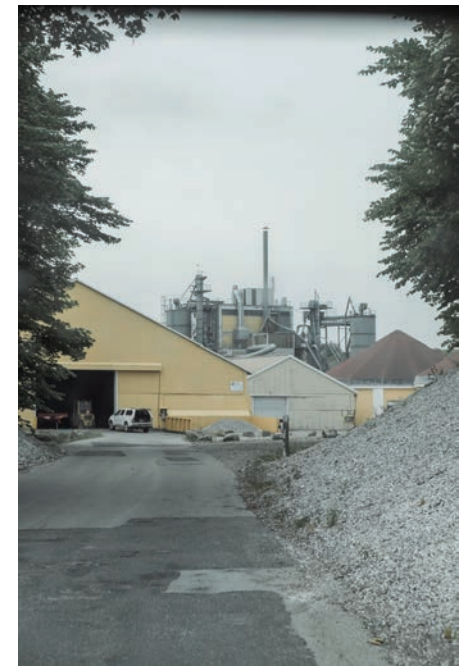
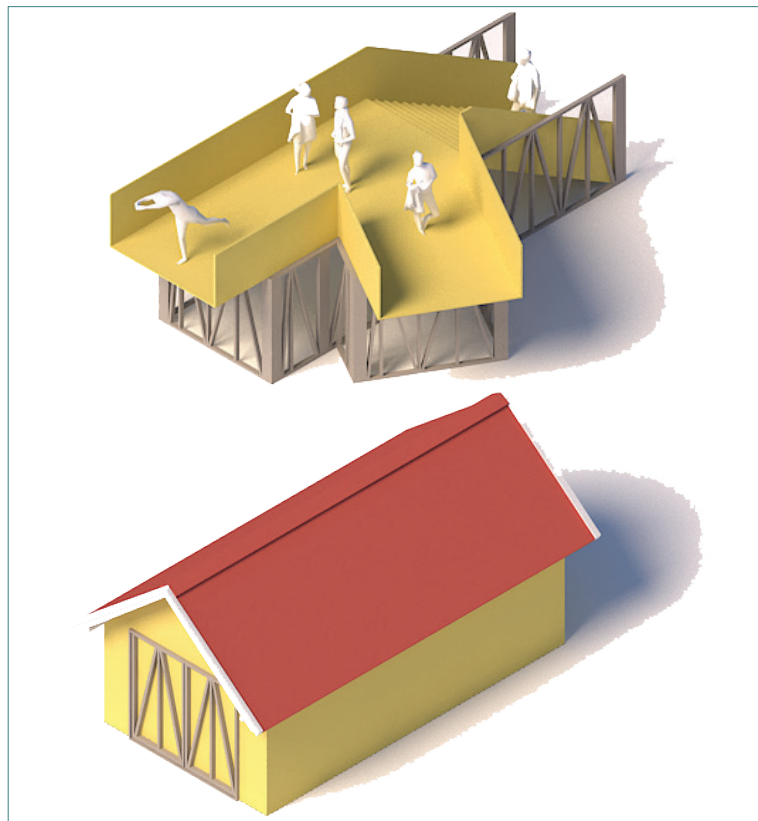
I siloerne ved siden af badestedet, kunne der udvikles endnu et lille "kickstarter" projekt i form af en udsigtsplatform, der midt i fjorden kunne skabe fantastiske kig ind og ud ad fjorden, ligesom man kunne se tilbage mod Dania Kridtgrav og bogstavligt talt få overblik over historien.

Stedet ligger yderst mod fjorden med Danias karakterfulde bebyggelser som ramme. På toppen af siloen, kunne skabes et fantastisk udsigts- og formidlingsted

Tiltagene på Dania udformes med tydelige referencer til områdets særlige DNA. Trækonstruktionen indskrives sig i en byggeskik og tradition som vi kender fra kystmiljøer, mens de gulvaskede nuancer på facader er direkte inspireret af områdets gule bygninger. Det arkitektoniske særkende som konstruktionen består af, foreslås brugt som et unikt Mariager Fjord design, således at der opnås en sammenhæng mellem alle nye fysiske projekter. En rød tråd og nænsom indpasset byggestil i fremtidige tiltag og projekter langs fjorden. Fotos fra Dania til højre viser områdets karakteristiske industribygninger, siloer, lagerhaller, arbejderboliger. I dag karakteriseres området også af parklignende beplantningstræk med klippede brugsplæner og store voluminøse og karakterfulde træer.

INSPIRATIONSPROJEKT LÅENHUS

Kig mod Naturskolen fra fjordbredden ved Låenhus

INSPIRATIONSPROJEKT LÅENHUS

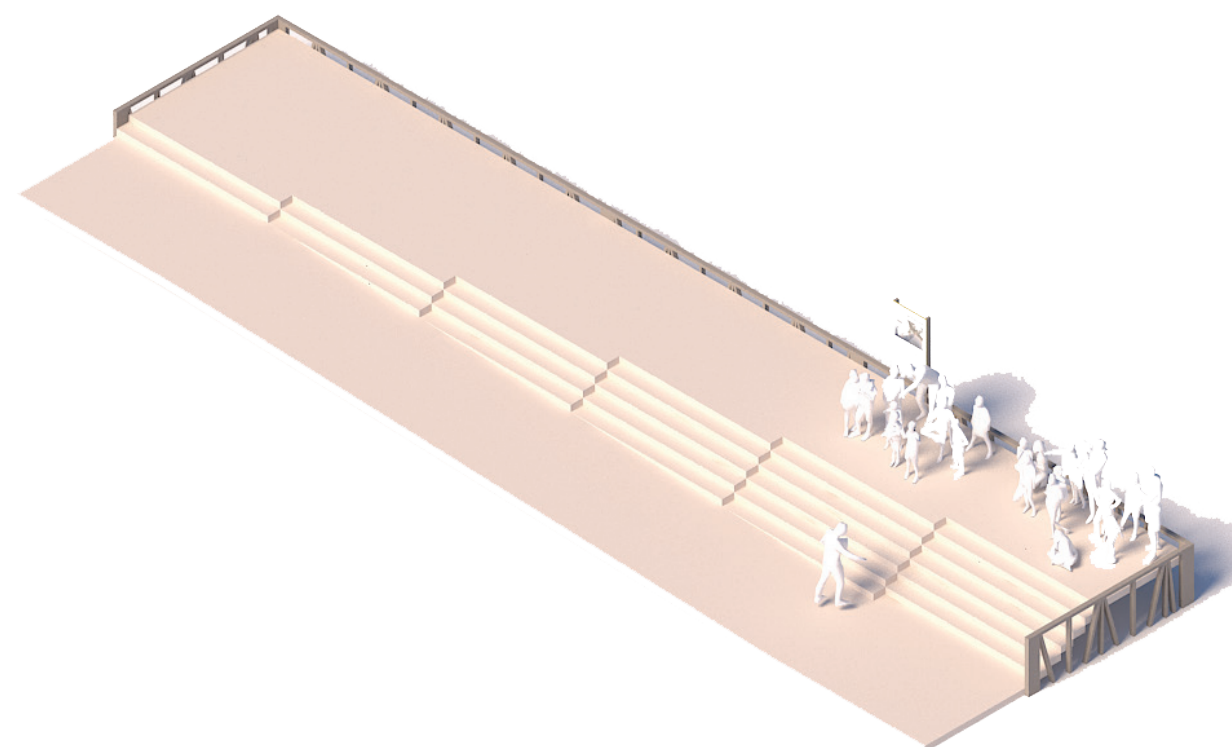
Udsigtssted ved Låenhus

Et af de smukkeste og mest storslåede landskaber langs Mariager Fjord er området ved Låenhusruten - Kielstrup Sø, Høllet og Låenhus Naturskole ved Langsodde. Den næsten tallerkenrunde sø ligger forsænket i det bakkede landskab og er ved en smal landtange og en dæmning adskilt fra fjorden.

Låenhusruten ligger i noget af det smukkeste landskab og natur ved Mariager Fjord, gennem hede, skov og eng, forbi gravhøje og til fantastiske udsigtspunkter over Kielstrup Sø og fjorden. Bortset fra Låenhusvej er ruten fodtrampet og stedvis smal, stejl, fugtig og med græssende dyr. Ruten har navn efter den røde gård, Låenhus. Låenhus fungerer som lejrskole og naturskole, og har med sin smukke placering ved en slugt med udsigt til Langsodde potentiale til at blive et 'stop' på Låenhusruten.

Ved at etablere udsigtsstedet ved Låenhus tilgængeliggøres en unik 'oase'. Adgangen langs skovbrynet ned ad den stejle skråning til stranden ved Langsodde synliggøres, samtidig med at den storslåede udsigt mod odden og fjorden iscenesættes. Udsigtspunktet kan blive et anvendeligt samlingssted for brugerne af naturskolen, et 'stop' på tur ad Låenhusruten og et formidlingspunkt.

Trappen er tænkt som et formidlingspunkt med info om hele området omkring Låenhus og Kielstrup Sø, og når man opholder sig på udsigtstrappen, vil man opleve den smukke udsigt, terrænets dramatiske fald og landskabets herlighed. Inspirationsprojektet ved Låenhus kan ses som en måde 'at bygge nænsomt og hengemt', men alligevel skabe et kraftfuldt sted med 'reason-to-go'.

Låenhusvejen

Til Hølet lystbådhavn

Låenhus Lejrskole

Låenhusruten

Udsigtssted
Opholds- og udsigtstrappe
Grejbank og naturformidling

Udsigtsbænk

Badestrand

Låenhusruten

Udsigtsbænk

Langsodde

*Kig mod fjorden fra
inspirationsprojektet ved Låenhus*

KIELSTRUP SØ

Et af de mest smukke og mest omhyggeligt vedligeholdte landskaber i Danmark findes på den nordlige bred af Kielstrup Sø. Her er der mange forskellige træer og buske, som giver et rigt og varieret landskab. Det er et godt sted at gå på tur og nyde naturen.

INSPIRATIONSPROJEKT HADSUND

Hadsund møder sundet

Kig mod Hadsund fra Hadsund Syd

INSPIRATIONSPROJEKT HADSUND

Hadsund møder sundet

Hadsund blev formelt etableret som handelsplads i 1854 - ved den gamle færgegård på nordsiden af Mariager Fjord, men stedet har været overfartssted over fjorden siden 1100-tallet. I 1581 blev der oprettet et toldsted på sydsiden af fjorden, mens der på nordsiden var en ladeplads. Bebyggelser opstod efterhånden på nordsiden af fjorden, og efter handelsrettighederne kom i 1854 udvikles handelspladsen til by. 1859 blev der anlagt en lille anløbsplads for den nye færge fra Hobro til København; i 1861 en egentlig havn. Jernbanen Randers-Hadsund kom i drift i 1883, og i år 1900 fulgte Aalborg-Hadsund-banen. Med Hadsundbroen fra 1904 blev Hadsund Syd knyttet til byen. En ny bro (bygget 1974-76) sikrede byudviklingen mod syd. Muligheden for netop på dette sted at krydse vandet, har været grundlaget for det der er i dag i byen Hadsund.

Sammenbindingen af fjordens landsider har været en vigtig del af byens DNA. Byens placering ved sundet er attraktiv, både ift. muligheden for at krydse vandet, men i dag er placeringen i særlig grad attraktiv, fordi man kan komme til vandet. Rekreative og offentligt tilgængelige kystarealer spiller en betydelig rolle i forhold til at sikre Hadsund som attraktiv erhvervs- og bosætningsby. Det er af afgørende betydning for Hadsund at kystpromenaden omkring Hadsundbroen udvikles med øje for, at stedet har potentiale til at binde byen og fjorden sammen, at tilbyde borgere og besøgende et offentlig tilgængeligt, anvendeligt og attraktivt rekreativt areal ved vandet.

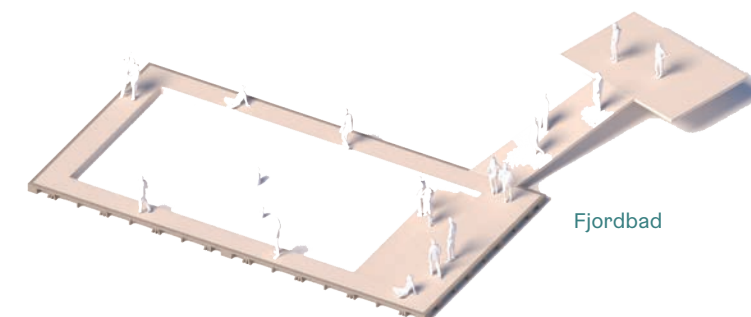
Inspirationsprojektet placerer sig derfor som en 'minibyplan' for det offentligt tilgængelige havne- og kystområde, der strækker sig mellem de private matrikler i vest og øst. Den gældende lokalplans byggefelt er i udgangspunkt bevaret i inspirationsprojektet, men der er foretaget små justeringer, som gør det muligt at anslå en stærk sammenhængende kystpromenade, som mod byen indrammes af en grøn fjordpark - en fjordpark som vil fungere som behagelig og rumskabende ramme for aktiviteter og ophold yderst på kystpromenaden. Fjordparken ligger i tråd med lokalplanens ambitioner

om en grøn park der binder byen og vandet sammen, og inspirationsprojektet styrker denne ambition ved at lade parken danne ramme for hele den offentligt tilgængelige kyststrækning.

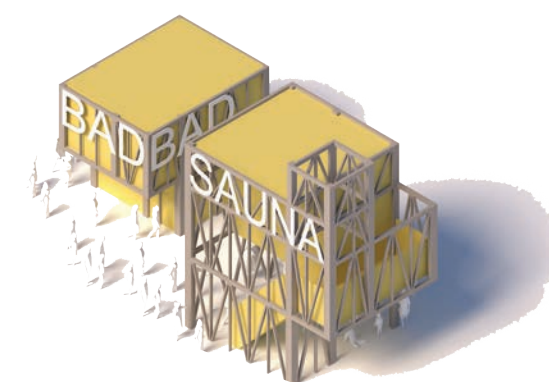
Hadsundbroen ligger i dag, på trods af dens positive egenskab som bindeled mellem landsiderne, som en barriere for langsgående kig ud og ind i fjorden (alt efter hvilken side af broen man står på) og er også en fysisk stopklods når man som fodgænger promenerer langs kysten. Derfor foreslår inspirationsprojektet en række nålestik langs kysten, som gør det muligt at komme op og se hen over broen, men også at komme ned til vandet og bevæge sig langs kysten under broen. Disse tiltag skal ses som attraktioner og der er i inspirationsprojektet foreslået seks attraktioner som vil kunne fungere som 'reasons-to-go', små arkitektoniske vartegn, der løfter oplevelseskvaliteten ved fjorden og som inviterer Hadsunds borgere og områdets besøgende til at opholde sig, bade, sejle ud fra eller lægge til, promenerer, nyde udsyn over broen, gå under broen og få fantastiske panoramakig både ud og ind i fjorden.

Udsigtstårnet formidler fortællingen om Hadsunds historie, udsigt til ydre del af fjorden, sigtelinje til den gamle færgehavn, samtidig med at det kunne være en offentlig sauna. Signalmasten rykkes frem og bliver et vartegn, der minder om at fjorden er en transportåre.

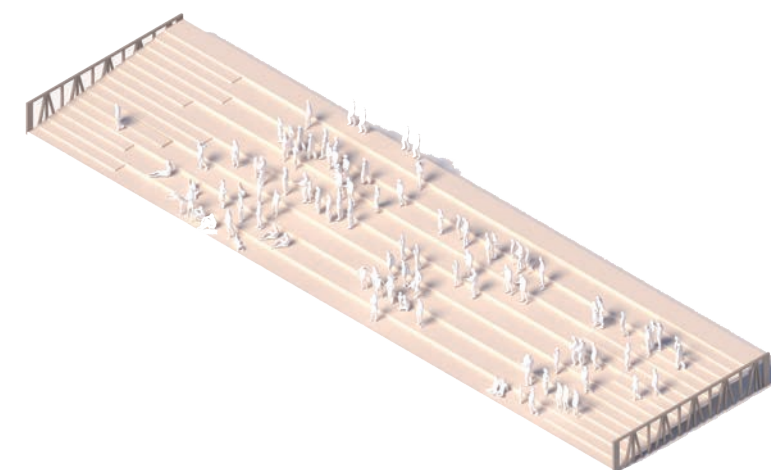
Ved nuværende båd anlæg sikres mulighed for at solcellebåde, kajak og andre sejlede kan komme i og op ad vandet, og ved Vandtrappen bliver det muligt at bade, sole sig, spise is og hænge ud med fødderne i fjorden. I havnebassinet der skyder sig ind i fjordparken foreslås en offentlig bygning som f.eks. en info-kiosk og toiletfaciliteter, som kan bidrage til at der er praktiske faciliteter ifm. arrangementer i parken. Spejlbroen danner en sansefuld gangbro under Hadsundbroen, binder kystpromenaden sammen og skaber brede kig både ud og ind i fjorden. Fjordbadet aktiverer den østlige side af kystpromenaden, og bliver et beskyttet badested med udsigt til den ydre fjord.

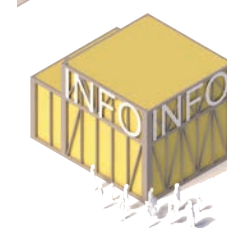
Fjordbad

Sauna- og udsigtstårn

Vandtrappen

Info-kiosk

Sauna- og udsigtstårn

Restaurant

Restaurant

Signalmast
som fyrtårn

Sundparken

Vandtrappe

Spejlbro

Fjordbad

Byg.felt A

Byg.felt B

Byg.felt C

Byg.felt D

Byg.felt F

Byg.felt D

Havnegade

Parkering

Parkering

Grønning

49

Tidligere færgeforbindelse

INSPIRATIONSPROJEKT HADSUND

Hadsund møder sundet

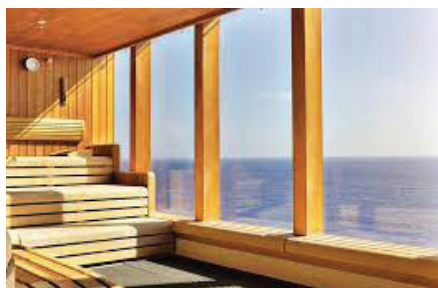

Inspirationsprojektet ved Hadsund set fra Hadsund Syd

INSPIRATIONSPROJEKT HADSUND

Hadsund møder sundet

Ved nuværende bådanlæg sikres mulighed for at solcellebåde, kajak og andre sejlede kan komme i og op ad vandet, og ved Vandtrappen bliver det muligt at bade, nyde sol, spise is og hænge ud med fødderne i fjorden.

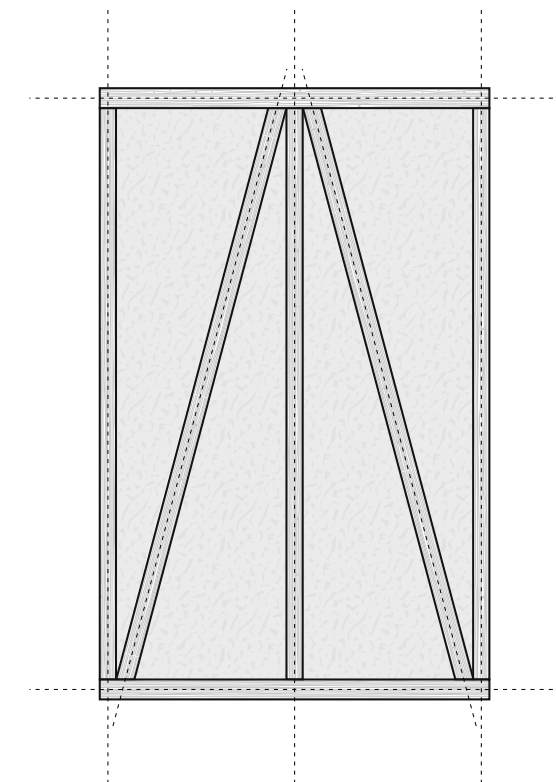
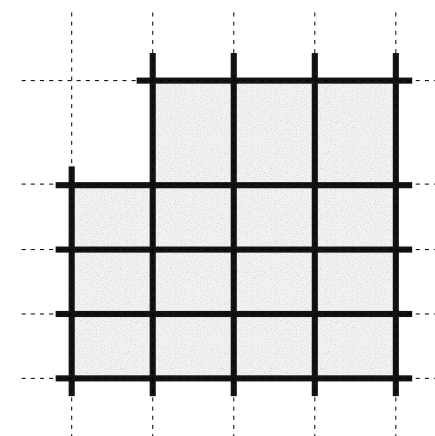
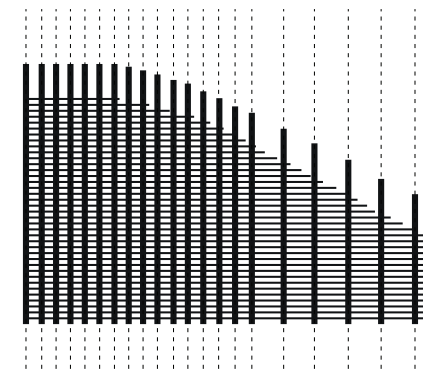
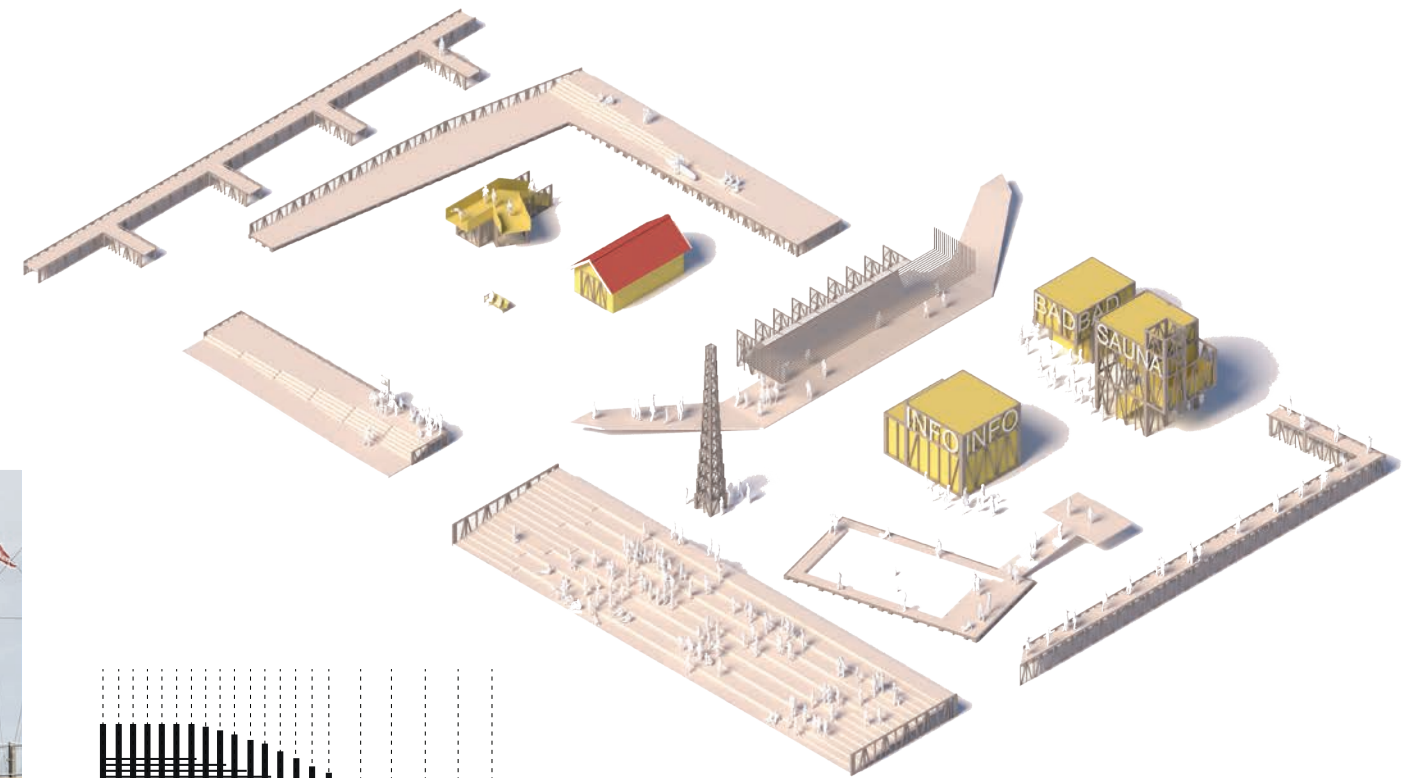
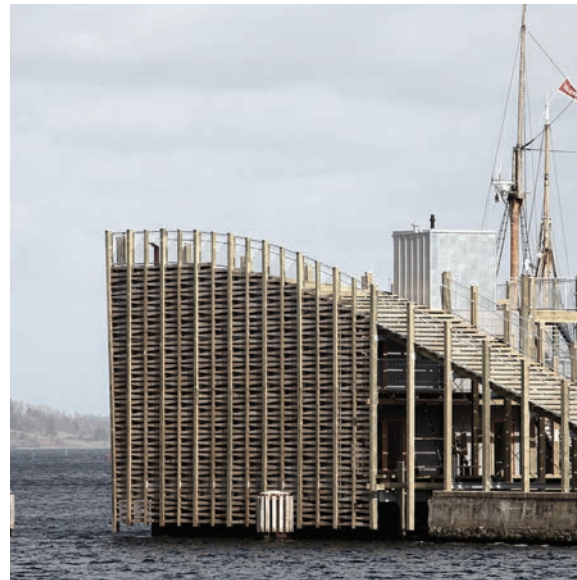

FYSISK UDTRYK

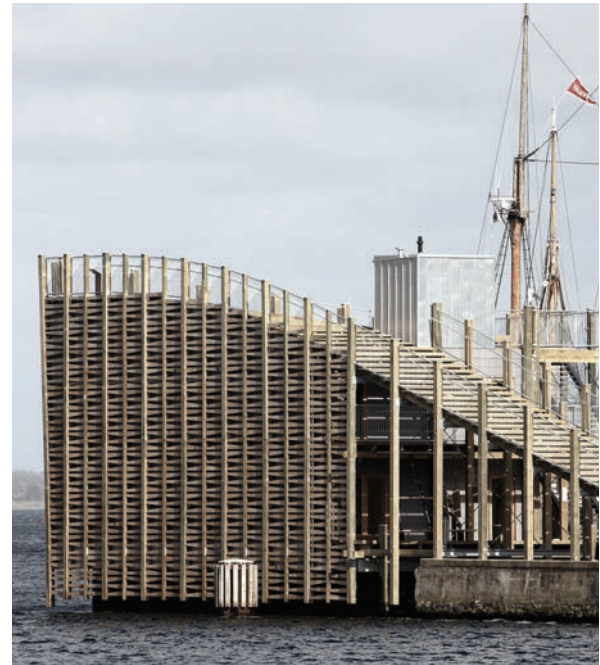
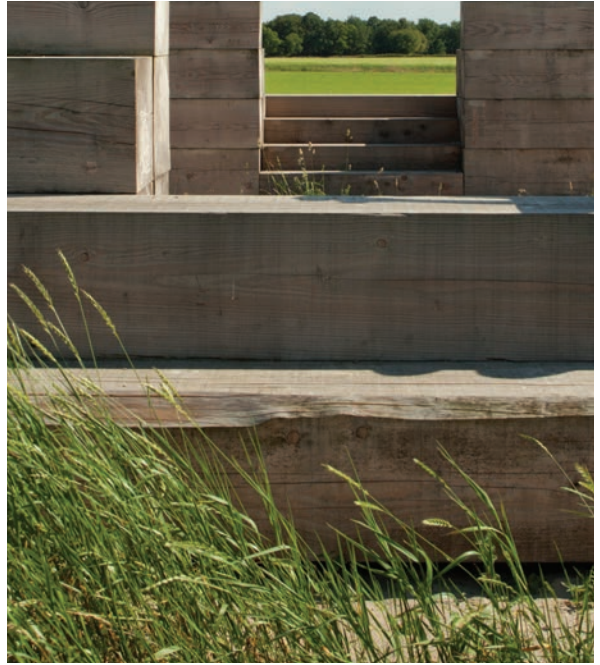
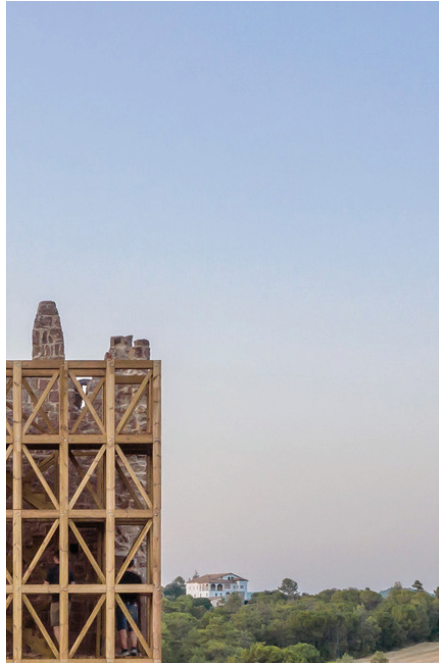
Inspirationsforslag til principper for fælles udtryk

En af anbefalingerne i Fjordstrategien er at udvikle principper for fælles udformning. Igennem inspirationsprojekterne anslås en arkitektonisk linje, en rød tråd, i udformning og konstruktion af nålestik og vigtige steder. Den arkitektoniske linje, skal sikre at der skabes en sammenhæng mellem alle initiativer, så de opleves som en del af, og i fremtiden bidrager som kendetegn for, Mariager Fjord.

Med inspiration og reference i Maritimt Center i Hobro, strukturerne på Dania og øvrige markante bygningsværker foreslås et konstruktionsdesign som kan anvendes på mange forskellige måder, i flere størrelser og med forskelligt formål. Særligt Maritimt Center i Hobro ser vi som et vellykket og velfungerende projekt, som vi ønsker at bruge som reference og 'moderskib' i et gennemgående fælles udtryk. Materialitet, farver, konstruktion og udtryk henter inspiration i områdets kulturarvselementer og byggeskik, således at der skabes en nærværende og afstemt designlinje.

Kig mod Lergraven fra Hadsund

PROCES

Overordnet har processen været defineret allerede i Kommissorium for Fjordstrategien af november 2020. På modsatte side viser diagrammet processen undervejs for projektet. Processen har bestået af to hoveddele - en fase til kortlægning / videnindsamling og en fase til udarbejdelse af strategien.

Fasen med videnindsamling bestod af fire følgegruppemøder samt supplerende arbejdsgruppemøder før og mellem Følgegruppemøderne.

Følgegruppemøderne havde karakter af at være en kortlægning, hvor den lokale viden fra følgegruppen blev delt og indsamlet. Hvert følgegruppemøde omhandlede et tema, beskrevet i Kommissorium for Fjordstrategien af november 2020. Temaerne var: Brug, besøg, stolthed og bæredygtighed. På side 60 beskrives Følgegruppemøderne nærmere.

I løbet af processen er der løbende holdt Arbejdsgruppemøder. Disse møder har haft en opsamlende og praktisk karakter i forhold til at optimere processen.

Undervejs er der afholdt tre Styregruppemøder. Ved to af disse møder deltog Arbejdsgruppen også. Møderne med Styregruppen har haft det formål at kvalificere og udpege retningen for arbejdet med Fjordstrategien.

I juni 2021 blev der afholdt Borgermøder med det formål at indsamle konkrete input til konkrete projekter. Borgermøderne er beskrevet nærmere på side 64.

I forlængelse af Borgermødet har fokus ligget på selve udarbejdelsen af strategiens indhold, skitseringen af tre inspirationsprojekter, samt den grafiske bearbejdning og formidling af projektet.

I august 2021 er materialet præsenteret til Temamøde i Byrådet. I september 2021 forelægges Fjordstrategien til politisk behandling i Byrådet.

Sideløbende med processen er der indsamlet kommentarer via app'en Kollektio og Facebook. Input er løbende indarbejdet undervejs.

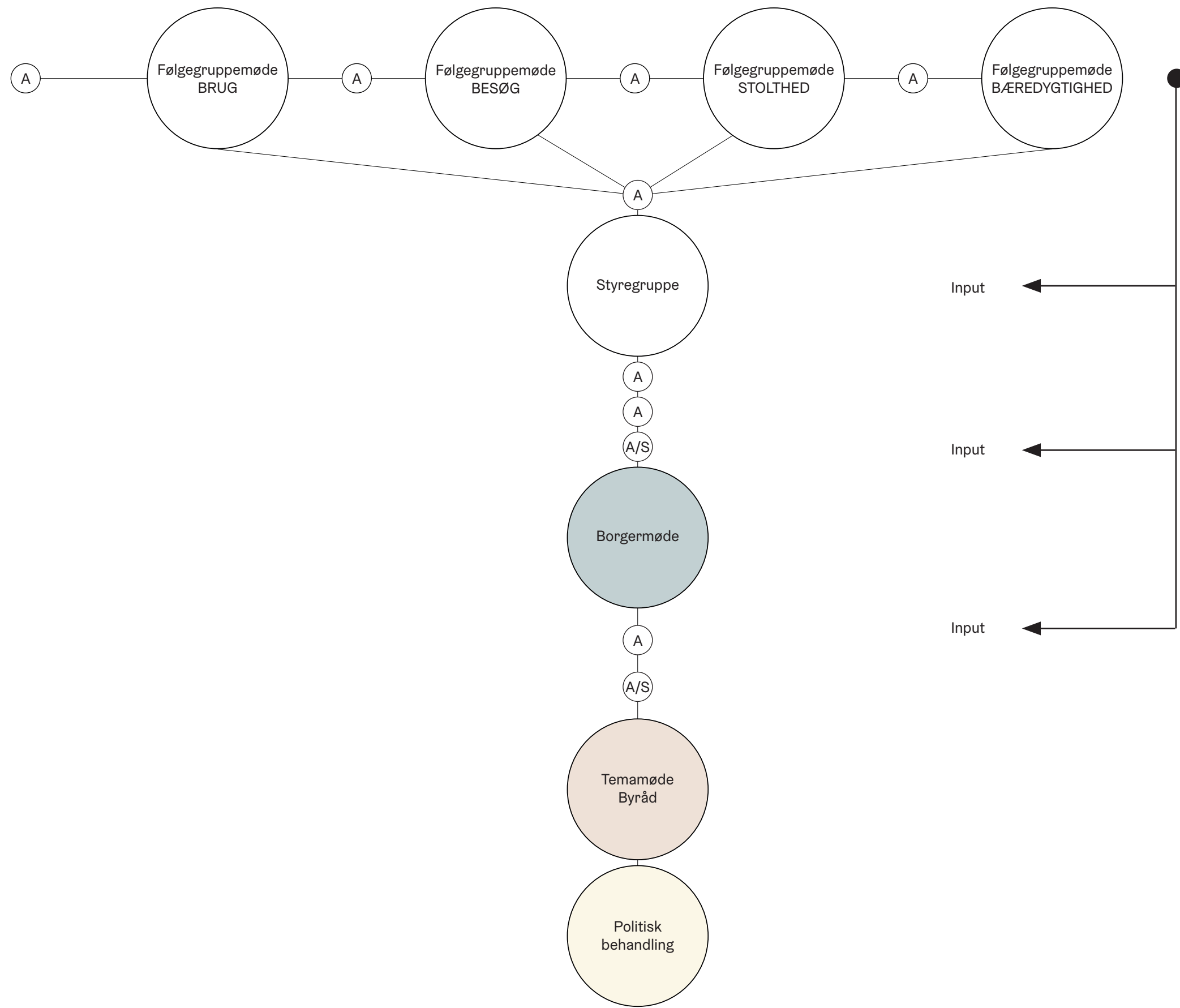
Følgegruppemøder

Følgegruppemøderne har omhandlet emnerne brug, besøg, stolthed og bæredygtighed. Hvert følgegruppemøde har omhandlet eksisterende forhold indenfor hvert emne. Derudover er emnet trykprøvet igennem inspirationsoplæg for at udfordre udviklingspotentialerne. Følgegruppemøderne har fokuseret på den åbne dialog, og møderne har været meget værdifulde for arbejdet med strategien.

Følgegruppemøderne har været afholdt uafhængigt af hinanden, uden at der er samlet op fra foregående møder. Dette er gjort bevidst for at skabe nye indgange til videndeling og udviklingspotentialer for Mariager Fjord.

Følgegruppen har været sammensat af 15-20 personer med forskellig alder, baggrund og interesser i projektet.

Digitale input fra Kollecto og Facebook

Kortlægning / vidensindsamling

Udarbejdelse af Fjordstrategi

FØLGEGRUPPEMØDER

Følgegruppemøde 1

Følgegruppemøde 1 omhandlede emnet brug med fokus på aktiviteter og knudepunkter.

Som indledning holdt Kultur- og fritidskonsulent fra Mariagerfjord Kommune et oplæg om eksisterende forhold vedrørende brug. Efterfølgende holdt LYTT Architecture et inspirationsoplæg om emnet, som præsenterede fire drømmespor. Drømmesporerne viste forskellige tilgange til udfoldning af strategien indenfor emnet. Drømmesporerne kan ses til højre.

Følgegruppen kommenterede oplæggene, og blev opdelt i mindre grupper, som pegede på de gode steder langs fjorden, og beskrev deres drømme for Mariager Fjord.

De vigtigste guldkorn fra Følgegruppemødet var:

- *vi skal skabe en fortælling*
- *industrikulturen rummer et potentiale*
- *en dannelsesrejse*
- *vi kan konkurrere med Gendarmstien*
- *pas på det der er i dag og bearbejd det*
- *der skal noget mere op ad hatten*
- *kunne vi komme på tværs af kunne vi komme videre ad stien*
- *mulighed for at kombinere aktiviteter*
- *hængende caféer i kranerne?*
- *modernisere og belyse havnene*
- *fjorden bliver brugt - den er ikke bare til pynt*
- *Fyrkat er den kulturelle ramme*
- *tænk Rold Skov med*
- *destinationer bliver målt i tid til destinationen (E45 + banen giver fordel)*
- *havnepas og havnehop*

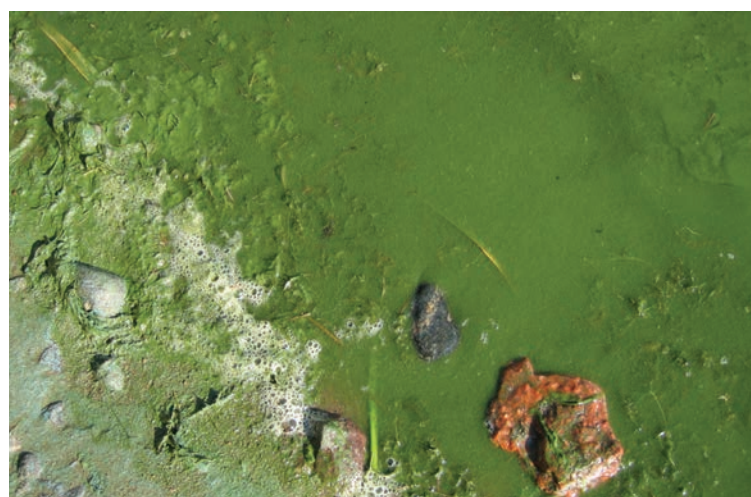
1 Naturpark-strategien

*skru op for naturen
skru ned for forstyrrende elementer
dyrk den nære og enkle oplevelse*

2 Tilgængelighed på langs / tværs

*fjordbredden er et potentiale
fjorden er en smutvej
fremfor en barriere*

3 Gør problemet til stjernen

*ingen omtale er dårlig omtale
vend skuden
fortæl det særlige ved tærskelfjorden*

4 Aktivér fjorden

*vandrummet indtages på alle måder
fjorden er et mekka for aktiviteter
rammer hele familien*

Følgegruppemøde 2

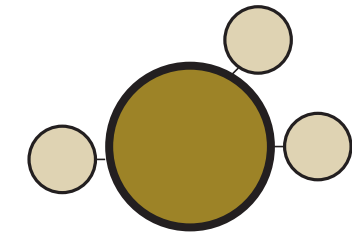
Følgegruppemøde 2 omhandlede emnet besøg med fokus på branding og turistmål.

Som indledning holdt turisdirektøren fra Destination Himmerland et oplæg om eksisterende forhold vedrørende besøg som tema. Efterfølgende holdt museumsdirektøren fra Nordjyske Museer et oplæg om fremtidens tanker bag et nyt fjordmuseum. Til sidst holdt LYTT Architecture et inspirationsoplæg om emnet, som præsenterede tre udviklingstilgange for at tiltrække besøgende. Udviklingstilgangene ses til højre.

Følgegruppen kommenterede oplæggene, og blev opdelt i mindre grupper, som svarede på hvad de ville vise en gæst, der ikke har besøgt Mariager Fjord tidligere.

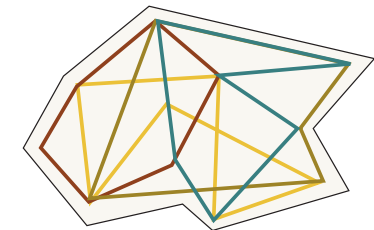
De vigtigste guldkorn fra Følgegruppemødet var:

- vi skal være enige om hvad vi vil vise frem
- de lokale skal være med på den 100%
- museet ud i naturen - naturen ind i museet
- vi har en fjord der er særlig sårbar
- fjordens geologiske og geografiske fortælling skal fortælles
- vi skal støtte hinandens fortællinger
- virtuelle oplevelser koblet til den fysiske oplevelse
- formidle den næste oplevelse
- fjordpas
- turismebegrebet som noget bredt
- indsatser for børn
- hvor skal vi spise - hvad skal de opleve osv. (koncepttanken)

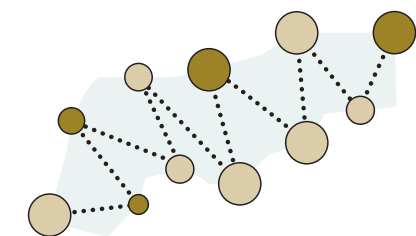
1 Trækplasteret

*ÉT NYT STORT unikt element = magnet
et trækplaster alle i Danmark kender (tæt på motorvejen)
skabe en 'turisme-maskine'*

2 Bevægelse + natur

*naturen og HELE landskabet er destinationen
naturbeskyttelse + adgang
nemt at ankomme, rejse rundt, skifte mellem transportformer
oplevelsen er at være 'ude i det' og føle at man er 'lille' (som en
tur til Alaska)
spændet fra det primitive til det luksuriøse*

3 Mosaik af fjordkultur

*en mosaik af fjordkulturens fortællinger og oplevelser
ø-branding
lidt af det hele, men de er alle koblet direkte til fjorden*

FØLGEGRUPPEMØDER

Følgegruppemøde 3

Følgegruppemøde 3 omhandlede emnet stolthed.

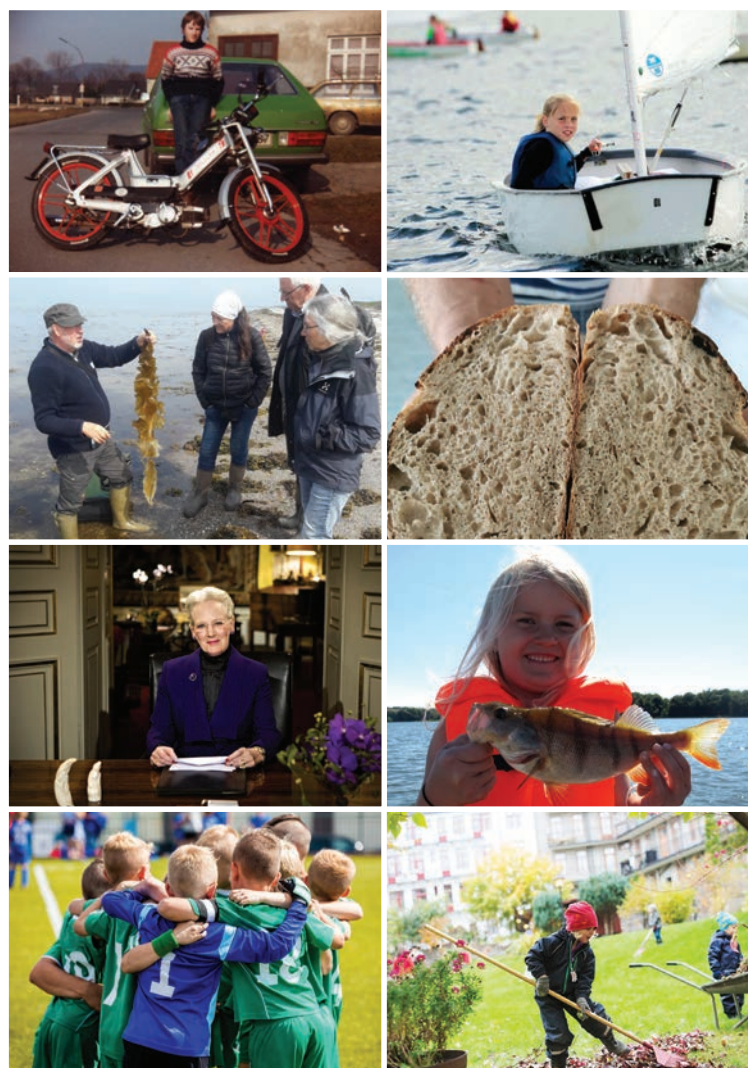
Stolthed er: Noget vi gør - noget der er del af en proces - noget der kræver noget af os - noget der er forment - noget vi kan løfte sammen - noget der nytter - ejerskab skaber ambassadører - kommer af en 'vi-kultur' - mindernes kraft - fælles referencer.

Som indledning holdt turistdirektøren fra Destination Himmerland den sidste del af sit oplæg fra sidste møde. Efterfølgende holdt LYTT Architecture et inspirationsoplæg om emnet, og foldede emnet Stolthed ud. Eksempler på hvad der gør os stolte, blev eksemplificerede. Udvalgte billeder fra præsentationen ses til højre.

Følgegruppen kommenterede oplæggene, og blev opdelt i mindre grupper, som fremhævede forsiderne og bagsiderne langs fjordbredden. Derefter lå følgende to spørgsmål til grund for en plenum drøftelse:

- HVORDAN skaber vi hverdagskultur ved / på / i / på langs af / på tværs af Fjorden?
- HVILKE funktioner / aktiviteter vil øge børnenes (og vores alles) bevidsthed / ejerskab til Fjorden?

Stolthed som emne var mere udfordrende end de to foregående emner, da stolthed er en følelse og noget der bliver affødt af en handling. Der kom alligevel mange gode kommentarer, og det lidt atypiske emne gav samtalerne en ny og inspirerende vinkel.

De vigtigste guldkorn fra Følgegruppemødet var:

- vi skal være på samme rejse
- QR-koder i felten
- skattejagt fra punkt til punkt
- digitale vandringer
- fjordbilletter til havnene har fungeret
- vi bør have en skoletjeneste målrettet fjorden
- man skal ud i den (fjorden)
- foreninger inviterer skolerne til aktivitetsdage
- hverdagskultur er stoppesteder der giver anledning til ophold, møder mm.
- vi skal tænke 20 år frem
- skabe en sammenhængende fortælling om fjorden
- mærkedage som Naturens dag, Affaldsindsamlingen osv. aktiverer mange omkring Mariager Fjord
- den rene fjord er forhaven
- fjorden giver identitet
- når fjorden dør - så bliver fjorden til baghaven
- da fjorden døde ville alle gøre noget

Følgegruppemøde 4

Følgegruppemøde 4 omhandlede emnet bæredygtighed.

Som indledning holdt natur- og miljøchefen fra Mariagerfjord Kommune et oplæg om bæredygtighed. Oplægget fokuserede på den nuværende tilstand og de indsatser, der er iværksat for at opnå en fjord i balance. Efterfølgende holdt LYTT Architecture et inspirationsoplæg om emnet, og foldede bæredygtighedsbegræbet bredere ud. Oplægget omhandlede ø-udvikling på FOGO island, nationalparkudvikling af Vadehavet, samt bæredygtig boligudvikling i Nye.

Fremfor at løse opgaver i grupper, blev der i stedet prioriteret tid til en fælles dialog.

De vigtigste guldkorn fra Følgegruppemødet var:

- næringsstofferne kommer fra land og fra fjordbunden
- der er sket meget men vi er ikke helt i mål endnu
- pistolen er ladet, algerne er krudtet, udløseren er varmt og stille vejr
- en genopretning af fjordens oprindelige udløb vil give bedre vandudskiftning
- kortvarigt kan der forekomme badeforbudsskilte, men fjorden er blevet bedre de sidste 10-15 år
- muslingealæg har en højere rensende virkning end udledning af affaldsstoffer
- initiativer der øger brugen og kvaliteten, men med respekt for naturen og miljøet er en gevinst
- optimere faciliteterne omkring havnene ift. miljøstationer og spuling af bundmaling mm.

- *Mariager Fjord har den fordel, at fjorden næsten ligger i den samme kommune*
- *forudsætningen for strategien er at fjorden bliver renere*
- *fjorden skal kunne reproducere sig selv og vi skal kunne bruge af den*
- *godt med bomuligheder ved fjorden - men kun i eksisterende bygninger*
- *det er vores fjord og den skal bevares*
- *hvilken melodi skal der findes hvor de forskellige aktører kan spille med?*
- *Fortællingen skal startes. Jagten på den perfekte løsning er ikke afgørende – så kommer vi ikke afsted. Start småt – det smitter – det vokser*
- *skulle Mariagerfjord udvikle sig ud fra en bæredygtighedsnorm?*

BORGERMØDER

Generelle kommentarer

Der blev afholdt tre borgermøder på samme tidspunkt i Hobro, Mariager og Hadsund. Borgermøderne tog udgangspunkt i en folder, som var ens for alle tre steder. Indholdet i folderen blev introduceret til borgermøderne. Hvert sted blev der også uddelt en stedsspecifik folder, som fortalte kort om stedets historie, samt øvelser som forholdt sig til hvert af stederne.

I alt deltog 34 personer til borgermøderne i Hobro, Mariager og Hadsund.

Bor i denne by:

Hobro (11)
Mariager (5)
Hadsund (4)
Ajstrup (3)
Stinesminde (2)
Ikke svaret (2)
Assens
Veddum
Skelund
Vadum ved Aalborg
Als
Skjellerup
Viborg

Køn:

Kvinde (13)
Mand (18)
Ukendt (3)

Yngste alder:

17 år

Gennemsnitsalder:

61 år

Ældste alder:

79 år

BORGERMØDER

Øvelse 1

Når man kigger på svarene til højre kan der fremhæves at Bæredygtighed og ansvarlighed som emne ligger meget højt som en prioriteret indsats.

Emnerne Fjordkultur, Naturoplevelser, Vandaktiviteter og Vandre- og cykelture ligger relativt højt i forhold til en prioritering, men er ikke helt så klar som Bæredygtighed og ansvarlighed.

Industrihistorie scorer både lidt over middel og helt i bunden, så her er der mere delte meninger.

Naturtyper ligger i midten og jævnt spredt ud fra top til bund.

Naturressourcer og Vikingerne på Fyrkat ligger overraskende helt i bunden.

Svarene er udelukkende givet ud fra ordene og billederne vist på modsatte side. Der ligger med andre ord en usikkerhed på hvordan ordene og billederne opfattes og hvad den enkelte forbinder med begrebene.

Prioritet	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bæredygtighed og ansvarlighed	10	5	2	4	2	5	1	5	1
Naturressourcer			1	3	2	2	9	9	6
Vikingerne på Fyrkat	1	2	1	4	3	2	1	4	14
Fjordkultur	2	1	7	2	5	6	6	3	1
Naturoplevelser	6	7	5	2	6	3	4		
Industrihistorie		1		5	2	1	3	3	5
Naturtyper	1	2	1	3	2	3	1		
Vandaktiviteter	6	5	1	2	5	4	3	3	4
Vandre og cykelture	2	6	12	5	3	4	1		1

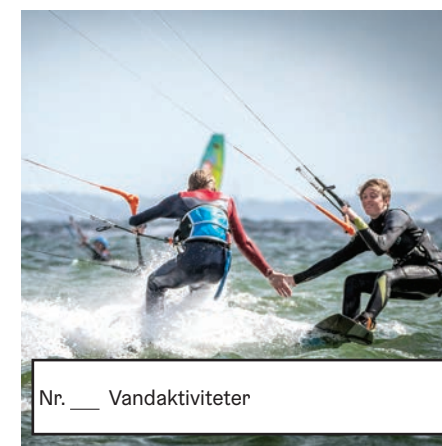
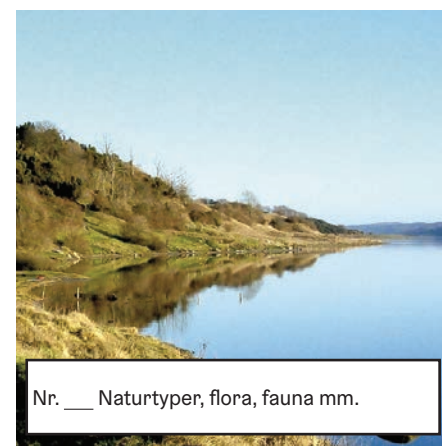
Ovenstående optællinger viser hvordan der blev svaret på opgaven. Det højeste antal svar på hver vandrete linje er fremhævet med en farvet baggrund.

Øvelse 1: Kig på billederne til højre. Billederne viser nogle emner som knytter sig til Mariager Fjord.

Prioriter billederne (emnerne) fra 1-9 som du synes er vigtigst at fremhæve i Fjordstrategien, Fortællingernes Fjord.

1 prioriteres højest og 9 prioriteres lavest.

BORGERMØDER

Øvelse 2

Der kom mange gode input fra opgave to og de er samlet her på siden.

Øvelse 2: Hvilke historier synes du er vigtige at have med i Fjordstrategien, Fortællingernes Fjord?

Udfyld rammerne til højre med de fortællinger som du synes bør fortælles. Skriv et nummer i hver ramme til højre. Skriv nummeret på kortet nedenfor for at vise hvilket sted fortællingen knytter sig til.

Tekstsvaret er samlet herefter.

Øvelse 2, Hobro

- Fyrkat, Hele historien, nyt museum/ formidlingsbygning, Hobro som vikingeby; knytte vikingehistorien til byen og gøre den tydeligere
- Hobro havn, Nyd havnemiljøet, evt. fortælling om industrihavn - giver liv på havnen - industri på den ene side, kultur på den anden side; aktiviteter for byens borgere; gode p-forhold
- Vesterfjord og fyrkat
- Ørnedalsbugten, fiskeri og shelters
- Stinesminde, lille fiskerleje
- Stinesminde - Kielstrup Sø, Vandring
- Panoramarute og Bramslev Bakker
- Mariager, salt og saltcenter
- Mariager, kloster, byen
- Mariager Handest, Veteranjernbanen
- Hadsund området, Havnø Mølle
- Hobro, Det maritime center, værftet, fiskeriforeningen
- Krydsjagt 7 - skib på værft, kan det sejle med turister på fjorden i fremtiden
- Teglværk, lergrave
- Vive, Krigshavn
- Dania, Cementfabrik
- Kongsdal
- Plads overfor Gasværket, Her kan vi lege, opleve naturen, motionere, lave mad: en plads til lege- og motionsredskaber, en lille dam, som så kan bruges til skøjteløb om vinteren
- Hobro, Firkløver skilt med ruter til panoramaruten, til Fyrkat, til Østerskoven, til Kulturkajen
- Skilte til gourmet ruten - inspireret af Rebild
- Bedre p-forhold ved vandreruter
- Hegedal, naturovernatning, fortæl om panorama, gode spisesteder på ruten
- Hegedal og Sildehagen, Området bør bruges mere optimalt
- Sildehagen, badebro med symbol fra Fyrkat/ vikinger, og sauna, vinterbadning
- Gasmuseet, skal bibeholdes
- Gasmuseet, maritimt kulturcenter, lystfartøjsmuseet, samtænke drift for at tiltrække turister
- Als Odde, Fuglelivet; fiskeområde
- MFK, Skoletjeneste med fokus på fjorden
- Fjorden rundt, Shelter pladser, Sti rundt om fjorden, tæt på vand, Mulighed for at vandre, løbe, cykle, overnatning fra fjord til kyst, Fortælling om den skønne natur, En ren fjord! Med badevandskvalitet, intet udslip fra pumpestation, Sejlads på fjorden, bane til svømmere, For få pladser til lystbåde, Historien om fjorden, hvordan den er opstået, Sejlernes brug af fjorden, Rensningsanlæg, Kommende cykelsti fjorden rundt, Ro og fordybelse på fjorden, Bedre tilgængelighed og forbindelse til fods langs vandet, Bo, leve og besøge - fjorden for alle, Hav møder fjord - natur og ressourcer

Øvelse 2, Mariager

- Hyggelig by. Stemning og naturoplevelser
- Handelsby
- Kalkhistorie – salthorster
- Skrødstrup Skove, Hem Skov, Mosely
- Golfbanens unikke beliggenhed
- Panoramaruten
- Mariager- Rosernes by, Lystbåde
- Als Odde – Naturoplevelser, sommerhuse, græs med får
- Dania – gule huse, historie, fint havne område
- Stinesminde Havn – en lille hyggelig havn
- Havnecafé miljø i Hadsund, kobling mellem by og vand
- Bramslev Bakker – Bramslev gård
- Hobro Havn – Café K, gasmuseum
- Hobro – Uddannelsesby (evt. Campus)
- Svanen – sejltur på fjorden
- Mariager Fjords sårbarhed – topografi giver lav vandudskiftning
- Industriens historie, Dania, cementfabrik, Dansk Salt
- Mariager Fjord yderfjord som fuglereservat, beskyttet område
- Overgårds inddæmninger, landbrug med miljømæssige konsekvenser
- Naturgenopretning for at mindske tilledning til fjorden
- Fjorden historiske betydning (Vikingetiden, Fyrkat)
- Fjordens udløb i Kattegat
- Danmarks smukkeste fjord – skovklædte skrænter
- Fredede områder ned mod fjorden, stor biodiversitet
- Der er rent vand og mange fisk
- Hohøj – Bedre stier og museum
- Husbåde – enkelte husbåde i havnene i kommunen
- Kulturfærge – sejle rundt til fjordbyer med udstillinger, koncerter mv.
- Sandstrande – lav gerne flere rundt omkring
- Dania – unikt område + kulturhistorie
- Kongsdalen – smuk havn, mere lys på den
- Panoramaruten – smuk og unik – flere af dem
- Tydliggør muligheder – information og skiltning
- Cykelsti rundt om fjorden – gerne med MTB-spor
- Mariager Sejlklub – den meste aktive og besøgte havn i fjorden
- Fjorden generelt fra vandsiden – naturen set fra vandsiden
- Vandlegeplads, badestrande, autocamperpladser
- Dania – spisested – Kongsdal Sejlklub
- Vive Sejlklub
- Hadsund Sejlklub
- Hobro Sejlklub
- Vestskoven, vandreture, BMX Ture, Jernbanen
- Assens By og område, 400 meter fra fjorden, saltværket (en by der trænger til et løft)
- Hadsundbroens historie og dens betydning
- Historie om kalk og cement, saltindustri – måske fremtidig udnyttelse af overskudsvarme
- Hobro – fortæl om hvad der først falder i øjnene, og hvad det bruges til nu, samt Fyrkat
- Fortæl om løsninger på problemer mht. bæredygtighed

BORGERMØDER

Øvelse 2, Hadsund

Øvelse 2: Hvilke historier synes du er vigtige at have med i Fjordstrategien, Fortællingernes Fjord?

Udfyld rammerne til højre med de fortællinger som du synes bør fortælles. Skriv et nummer i hver ramme til højre. Skriv nummeret på kortet nedenfor for at vise hvilket sted fortællingen knytter sig til.

- Fiskerihavn Hadsund
- Munks Enge. Pladsen kunne bruges til lidt flere aktiviteter
- Fælles aktiviteter omkring Havn [eller måske Houn?] Fjord
- Havnø og Møllen
- Dania – Industri
- Fyrkat
- Dykkeraktiviteter i hele fjorden
- Aktiviteter på vandet – Als Odde
- Stinesminde
- Maritime miljø, wakeboardbane, vandkants DK, de børnevenlige strande
- Sejlklub, ro/kajakklub, lille hyggelig handelsby, god børneby/skoleområde, tæt på Aalborg, subboard, Fjordcenter, toilet/klæderom, sport, kreative værksteder
- Det smukkeste i både skov og fjord. Sove på vandshelter.
- Vandreture panoramaruten sammen med nummer 14, svævebane, caféer, mountainbike
- Fyrkat (måske Unescos), vikingerne, havnebad, cafémiljø, muligt ungecampus, vikingeskib, vandaktiviteter
- Saltcenter, vand'land', rosenhaven, kirken, havnen, fiskeri, drivhuse, ungeområde, vandaktiviteter
- Fiskeri, god bro til at bade, bålsted
- Havnebad, muslingefarm
- Friluftsbad, ungepladser, bananbåde, cykelbåde, udendørsspil
- Hvordan fjorden blev til, vandaktiviteter
- Badested
- Fiskerihavnen, sti, yderfjordens speciale
- Havnø og Møllen
- Professoren skovbrug
- Vive Krigshavn
- Dania Industri, Historie, Hans Kirk
- Fyrkat
- Als Odde, kystnatur, vandaktiviteter
- Stinesminde, fjordlandsby, natur – skov, bådehavn, vandaktiviteter
- Hadsund Havn, kig til broen, anlæg, ønske om 'Langeline'
- Teglværkshistorie, Fiskeri, 'Stygge Krumben'
- Kloster, Saltsyderi, Kirke, Banens betydning
- Natur, vandski, vandsport
- Gasmuseet, Fyrkat, Vandaktivitet
- Kongsdal, Cementindustriens historie
- Fuglereservat, Fjordens udformning, Overgårdsinddæmning
- Hadsundbroens historie, Banen til Randers – Aalborg
- Cementeventyret
- Rosernes by, Mariager
- Overgård Gods
- Fjorden
- Hobro
- Hadsund
- Dania
- Hobro Værft
- Stinesminde
- Uden nummer på kort: Fjord, Natur, Skov, Strand, Cykelstier, Sejlads, Hadsund, Hobro, Historie
- Fjorden som levested for fisk, fugle, flora - lystfiskeri, diversitet
- Vandring langs kystlinjen
- Havnene i byerne – giver liv og ro (Markeret ved Hobro, Mariager, Daniar og Hadsund)
- Lokalhistoriske fortællinger og anekdoter fra Ajstrup og andre små lokalsamfund
- Ønske om fugletårn i forbindelse med vandreruten ved Ajstrupbugten
- Fortællinger fra besættelsen
- Havnø Mølle
- Salten, gammel by
- Als Odde
- Havnø
- Vive Havn
- Industrialisering – Dania, Hadsund, Mariager
- Uden nummer: Udnyt dybde til dykning + Rolig vind til kravlegård Kajak – SUP
- Inddæmning ved Overgaard
- Lergravning t/ cementindustri
- Pramsejling v/Hadsund Syd før fast bro
- Cementproduktion ved Dania. Ler blev gravet og sejlet på fjorden
- "Færgesfart mellem Mariager/Stinesminde
- Vikingernes sejlads t/Fyrkat
- Den dybe del af fjorden + og – herved
- Kalk brydes og sejles ud
- Saltproduktion ved Mariager
- Linje i hele fjorden: Vikingernes fart gennem hele fjorden til Fyrkat. Idé om levende museum på vikingeskib, der sejler på fjorden inkl. undervisning for skoler, med kontakt op til Fyrkat - brede museet ud til hele Vikingernes fjord...

- Salt ved Dania. Det eneste i Skandinavien. Der var en cementfabrik samme sted af en kæmpe kridtgrav. Førhen hed det Assens Cementcentralen. Hans Kirks romaner fortæller industrihistorie – fortalt om byerne omkring fjorden inkl. cementcentralen fx 'Daglejerne'. Hans Kirk var fra Hadsund (Doktorbakken er opkaldt efter hans far). 'Skyggespil' er en erindringsroman om opvæksten i Hadsund (fra 1953).
- Toget som en stor del af Hadsunds historie. Der var tog fra Randers – Hadsund – Aalborg. Vigtigt med bro og tog for transport af varer.
- Hadsund som det smalleste sted ved fjorden og grunden til at byen er placeret der.
- Hobro fejrede 1000 års jubilæum i 1980. Byen blev grundlagt af en mand, der hed Ho, som byggede en bro.
- Ålefiskeriet var så godt at folk kom dertil helt fra Fyn og der var fredningsperiode fra 15/6 til 15/8 for at undgå rov. Hele fjorden, men mest omkring Hadsund med ålegræs.
- Skrækhistorien for 1997. Det skal vi gøre alt for, at det ikke sker igen.
- Historierne på billederne supplerer hinanden fx hvis ikke fjord og biodiversitet, er der ingen fiskere - det hele hænger sammen.

Kig mod vest fra kysten ved AkzoNobel

PROCES

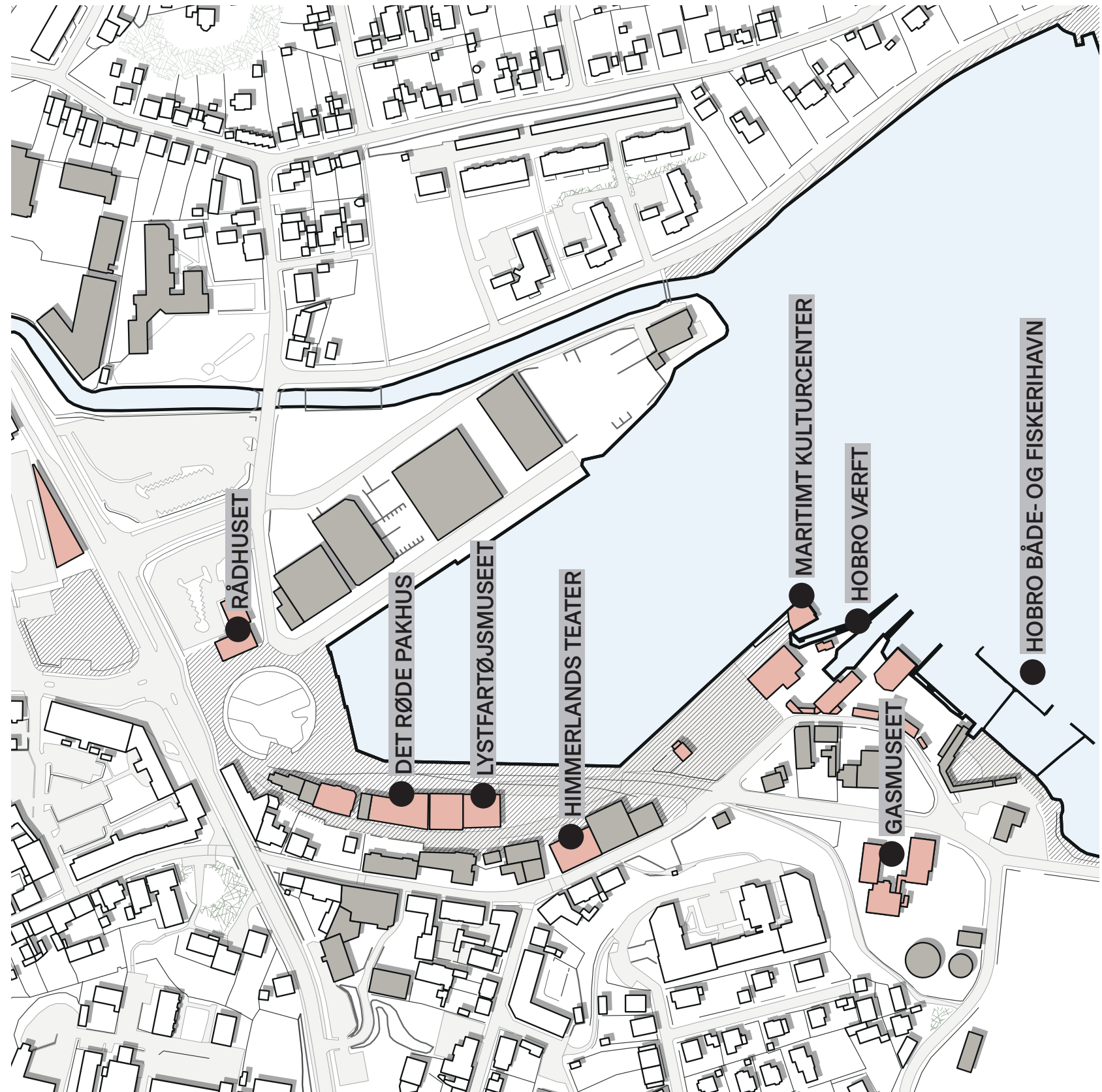
Øvelse 3, Hobro

Øvelse 3: Start med at gå en lille runde på stedet. Læg mærke til hvordan stedet fungerer i dag. Vend tilbage til mødestedet og svar på nedenstående spørgsmål.

Hvad fungerer godt?

Sæt +’er på kortet og knyt gerne en kort tekst til hvert +.

- Maritimt center - trappe, udsigtspunkt, fantastisk samlingspunkt
- Pakhusene- fantastisk kulturmiljø
- Industrihavn - giver liv, aktivitet
- Inderbassin - kunne man gøre det mere aktivt, afskærme en del, lave vandaktiviteter, flytte Svanens landgangssted længere ud mod maritimt center
- Kaj fra inderbassin og forbi teater - bilerne væk
- Ny Blåkilde - udvidelse/ny del af sejklub
- Lystfartøjsmuseet - flotte bygninger, men virker mørkt og støvet
- Det røde pakhuis - fungerer godt, kunne bruges meget mere: torvedage, koncerter, loppemarked
- Gasmuseet - udvides og udvikles, så det bliver levende del af kulturlivet og havnemiljøet, fx indrette som café; vigtig del af kulturen; kommende biograf
- Området på kortet der mangler aktiviteter for børnefamilier og unge; leg; motion
- Industrihavn - hot or not; kunne udvikles i stil med Vestre Fjordpark i Aalborg
- Trafikudfordring på havnen , rådhusbygning - hotel/ byhotel, gangbro tværs over fjorden, kendskab til Kulturkajen skal øges, stederne hænger sammen, teater vigtigt, god parkering (blå fisk)

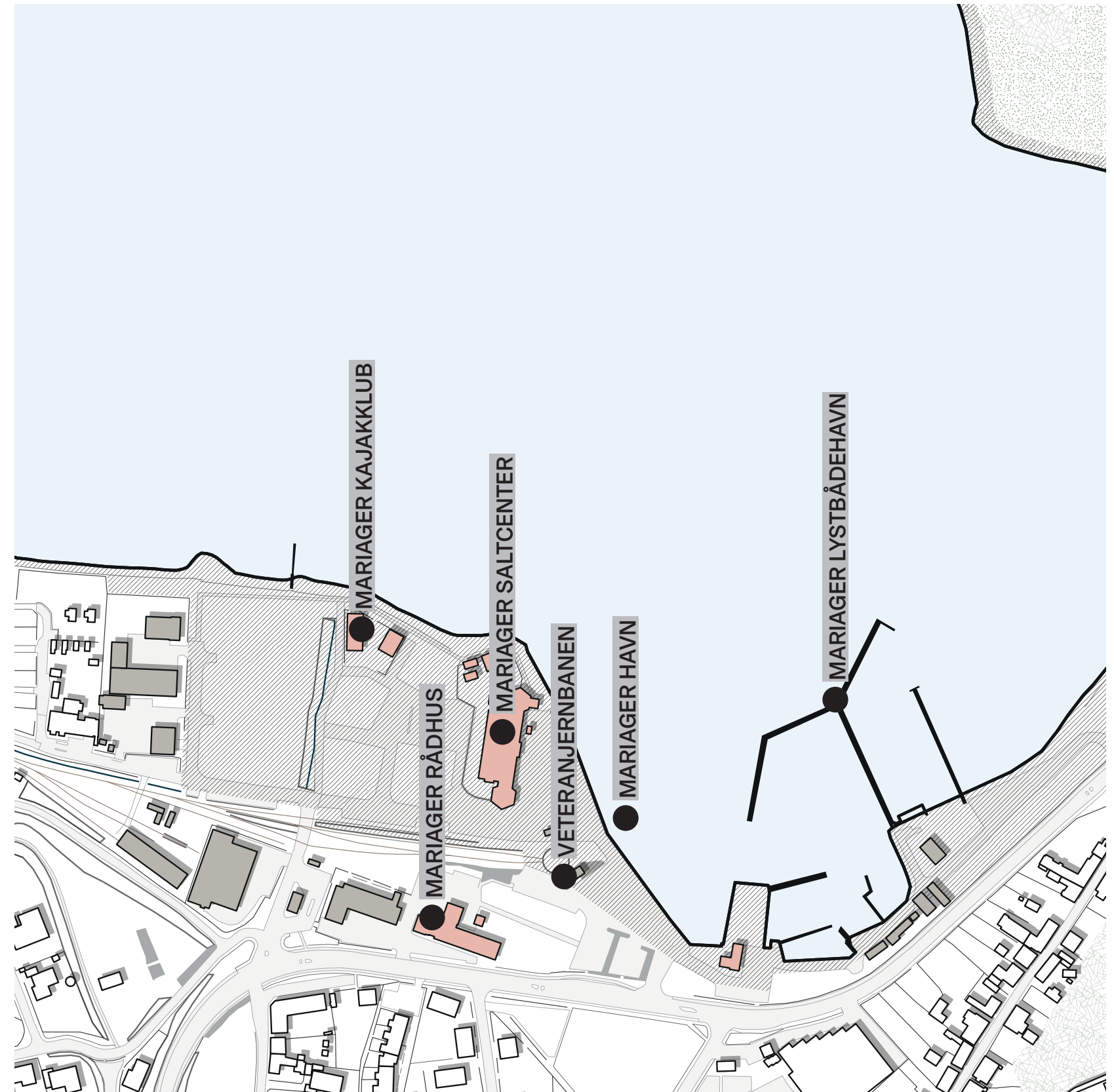
Øvelse 3, Mariager

Øvelse 3: Start med at gå en lille runde på stedet. Læg mærke til hvordan stedet fungerer i dag. Vend tilbage til mødestedet og svar på nedenstående spørgsmål.

Hvad fungerer godt?

Sæt +’er på kortet og knyt gerne en kort tekst til hvert +.

- Veteranbane – toget passer fint ind i miljøet
- Saltcenter/Café
- Lystbådehavn
- Sandstrand
- Kajakklub – ligger smukt
- Udsigt
- Adgang for sejlere/kajakroere
- P-pladser fungerer nu
- Badebroen er flittigt brugt
- Den nye flydebro
- Godt med etableret miljøstation
- Sangen om onsdagen er et hit

PROCES

Øvelse 3, Hadsund

Øvelse 3: Start med at gå en lille runde på stedet. Læg mærke til hvordan stedet fungerer i dag. Vend tilbage til mødestedet og svar på nedenstående spørgsmål.

Hvad fungerer godt?

Sæt +’er på kortet og knyt gerne en kort tekst til hvert +.

- Kanalpladsen kunne laves lidt mere hyggelig med flere forskellige aktiviteter – en bålplads, shelter,
- Plads til at unge skal mødes
- Ophold til unge
- Siddepladser
- Arealet er blevet hævet i kvalitet de senere år
- Etablér en pumpe til at skabe cirkulation i bassinet
- Skab mulighed for husbåde evt. til udlejning/overnatning/hotel
- Dialog med Nr. Sundby boligforening omkring forskønnelse af broparken ned til fjorden
- Badestrand på Hadsund Syd
- Kanalpladsen – ser ufærdigt ud
- Bølgen – Fint område
- Havnepladsen – Bør kraftigt fornyes [?]
- Kanalpladsen – Godt område som bør bruges mere
- Bølgen – Større fokus på udeområdet
- Bølgen – Godt samlingspunkt
- Havne- og kanalpladsen – Kan komme til at fungere:
  - Bålsteder
  - Shelters
  - Buske
  - Hegn
  - Bord/bænke - aktivitet
  - Meget kedeligt

- Shelterplads ved pladsen v/Davinci
- Bølgen – Fantastisk sted som desværre bruges for lidt. Kan bruges til små musikarrangementer.
- Havne- og kanalpladsen – bør bebygges med 'luftige' lejligheder. Byggeriet skal være 'grønt' og have maritimt præg.
- Bølgen: Stor plads ned til fjorden og tæt på broen. Gammelt metalkugleleje til minde om den gamle bro fra 1904. Godt med et anlæg i midten, hvor folk kan samles.

Hadsundbroen fra Broanlægget

PROCES

Øvelse 4

Øvelse 4: Hvad ville gøre stedet endnu bedre? Sæt et kryds ud for ordene nedenfor som vil gøre stedet bedre og suppler evt. gerne med lidt tekst. Tilføj også gerne egne forslag. Brug eventuelt billederne til højre som inspiration.

Øvrige forslag, Hobro

Rekreativt område ved gasmuseet, toilet på havnen, sauna på Sildehagen, badebro i samarbejde med vinterbadere, shelter på en vandrerute hele fjorden rundt, sandstrand på Sildehagen, MTB-ruter rundt omkring fjorden, brint- eller eldrevne goboats lege- aktivitetsplads for børn, samlingssteder, kunstattraktion.

Øvrige forslag, Mariager

Renhold og vedligehold af bænke, skiltning af toiletter, ikke skjule vandet, plancher om dyreliv i havneområdet, den gamle XL-grund lav bebyggelse med tagterrasse og offentlig adgang, udspringsplatform ved badebroen, miljøvenlig ombygning/ny udgave af Svanen, mere fokus på natur, film om livet under vandet, udsigtspost, restriktioner mod vandscooter, aktiviteter for byen ved kysten og naturen, sandstrand, dræsine – kan køre en dag om ugen, esarte det man ser, når man kommer fra vandsiden ind i havnen, fokus på servicering af turister, plads til mindst 1 træskib, el-standere til biler, serviceplads til gæstesejlere der er havareret, "døde" og grimme skibe skal fjernes, havneområdet virker lidt rodet, kajkanterne trænger til renovering, bådpladser fyldt til randen, skiltning og sti forbi campingpladsen, gerne etablering af boliger på byggemodnet område

Øvrige forslag, Hadsund

Fugletårn på Munchs Eng, husbåde på Hadsund Havn (el + kloakti slutning), shelters på vandet, ikke mere iltsvind, husbåde, kaj 'nedtrappes' til vandet, fast scene ved kanalen, større åben plads med elipseformet midte - mere åben og indbydende (ikke for mange skumle kroge), issted længere oppe i byen, hvor folk kan gå derfra ned til Bølgen

	Hobro	Mariager	Hadsund	I alt
Adgangsforhold	4	2	2	8
Parkering	5	1	1	7
Toilet	5	2	8	15
Leg	5	2	5	12
Læ	2		2	4
Forskønnelse	1	1	4	6
Beplantning	2	1	5	8
Inventar				0
Solforhold	1	1		2
Udsigtspost	1	1	4	6
Ophold	6	2	7	15
Badebro	7	1	3	11
Ishus		1	4	5
Leje cykel	1	1	3	5
Leje robåd	2	2	3	7
Omklædningsfac.		1	2	3
Sauna	2			2
Fælleshus	2		3	5
Shelter	4	1	6	11
Bålplads	3	1	5	9
Krabbebro	1	2	1	4
Formidling	2	2	3	7
Teltplads		1	1	2
Parkering Campingvogne	1		1	2
Fælleshaver	1		1	2
Fjordhaver	1	2	1	4
Fiskeplads	2	3	1	6
Renseplads til fisk	1	1	3	5
Grovkøkken	1	1		2
Udendørsbruser	3	2	1	6
Vandkran				0
Cykelstation	2	2	1	5
Hængekøjer		1	3	4
Udendørs spil	2		6	8
Sandstrand	5	2		7
Kikkert	1			1
Overdækket ophold	5		3	8
Boldspil bane			3	3
Is-automat			4	4
Færge		1		1
Træningsudstyr	6	1		7
Fælleslokale		1		1
Solstole		1		1
Varmestue				0

PROCES

Kommentarer fra Hobro

De mest "dominerende" temaer var:

- God tilgængelighed til fjorden
- Vigtigt at sikre fjordens bæredygtighed, herunder hvad kan der gøres for sikre den
- Samarbejde mellem foreninger, skoler/ institutioner og kommune omkring at skabe aktiviteter på og omkring fjorden
- Fjorden er en ressource
- Der skal være plads til alle – det vil sige ingen aktiviteter må "overdøve" andre

Der er mange turistbusser i Mariaer med guide. Idé at kontakte turistselskaber så der kunne skabes ruter omkring fjorden, fra Vikinger, Mariager, Dania, Kongsdal, overnatningsmuligheder og Als Odde. Få turene markedsført. Det er et voksende marked med muligheder for at udbygge forretningsidén.

Sti rundt om Fjorden. Hvis det skal være helt vildt, så også cykelsti/mulighed for at cykle, og med mulighed for overnatning. Fjordcaminoen, Marinoen. "Lidt mere mulighed for at gå"

Mangler primitive overnatningssteder – shelter, bålplads trods udfordringer med kystlinjebeskyttelse etc. Der er shelters, der er bare ikke nok

Brug og ophold skal prioriteres. Især på havnen i Hobro, gøre det mere indbydende, fx en legeplads, motionsmaskiner – inspireret af Vestre Fjordpark i Ålborg

Ny Blåkilde – del af areal er MFKs – kan det bruges på en måde, så det kommer borgere til gavn – grill, leg etc.

Unge mennesker – hvordan får vi dem til at bruge fjorden "så mange aktiviteter på fjorden som muligt, og ikke kun i tilknytning til fjorden"

Gamle broer rundt omkring – kan de reetableres og aktiveres mere, fx nedslag ved Havnø Mølle, Åmølle og Bramslev. Små tiltag, små penge til at lave det til fine små anlægssteder for både, så er der adgang ikke kun via de større byer/havne, men også de mindre steder. Turistmæssigt kan Kulturkajen knyttes bedre sammen – give længere besøg

Rådhus som hotel

Dania –hvem har den nedslidte havn?

Fjordbillet eksisterer nu, men hvis der kom flere anlægssteder=flere oplevelser=flere besøgende

Vandkvalitet – det er et fokusområde, stor og dyr opgave. Færdig med seperatkloakering i 2050

Vikingerne – kan den fortælling trækkes mere frem, hen til byen, fjorden, gjort mere synlig

Skamplet – område ved Vesterfjord, forskønnelse af å område ved Ambupladsen

Gode faciliteter – en fortælling om at man kan komme og nyde steder

Alsidig natur – det er unikt. "her kan du opleve alt muligt" – vikinger, industri = historisk rundtur om fjorden

Fjorden rundt hvor tager fjorden sig bedst ud? Panoramaruten – giver lyst til at komme igen, opleve mere

Østerskoven – en hel ekspedition i sig selv

Vandring – endnu mere vandring. Er der noget bestemt der kan highlightes
20. kombineret infrastruktur, hvor fx sejlads, vandring, cykling kombineres, mix af muligheder

"Ikke flere RIB både. Det skal ikke bare være et legeland, hvor det går stærkt". Man må gerne opdage, at man kan nyde stilheden, roen. Det kan unge mennesker også have glæde af.

Flere badebroer

Området mangler opmærksomhed fra regionale medier, fx tv2nord

Måske kan leje af kano / overnatning i shelter blot betales kontakt i en bøsse?

Kommentarer fra Mariager

Hvilke emner bør Fjordstrategien prioritere?

Tilgængelighed til fjorden
Sikre en fremtidig bæredygtighed
Flere aktiviteter for at komme på fjorden (turister, skoler, foreninger, borgere)
At fjorden er en ressource

Kan I sige noget generelt om hvilke fortællinger der er vigtigst at fremhæve i Fjordstrategien?

Der kom ikke så meget frem, men et tema kunne være, at der skal være plads til alle på fjorden på tværs af generationer, turister, skoler og foreninger

Hvad fungerer på stedet i dag og hvad ville gøre stedet endnu bedre?

Fungerer:
En god by
Godt samarbejde mellem foreninger
Veteranbanen

Hvad kunne gøre det bedre:
De "døde" skibe i havnen
Begrænsninger for vandscootere
Flere el-ladestandere
Flere toiletter
Bekymring omkring parkeringspladser
Legeplads og toiletter ved sandstranden
Det handler om ikke at skabe et tivoli
Fokus på efterladte garn i vandet

Udskibningshavnen ved AkzoNobel

Kommentarer fra Hadsund

Naturen og roen /fauna, adgang fra vandsiden til den sejlsende turisme – fjordordning /havn (mulighed for at lægge til + strække benene i naturen)

Flere bænke/borde ville gøre det til et godt sted
Tømmerflådekapsejls (aktivering af alle foreninger og virksomheder + tv-dækning)

Aktivere lystsejlere til forskellige begivenheder fx Skt. Hans, sejlere med lys på, regatta mv.

Naturpark ved Frederiksdal inkl. madpakkehus, toilet og amfiteater

Udnytte smal, lang og dyb fjord - aktiviteter på vandet
Opholdssteder omkring og tillægssteder for både små og store både

Badebroer, shelters, kravlegårde for SUP's

Materialegårde, hvor man kan leje cykel, løbehjul mv.
Flere støttepunkter og infotavler

Svært at finde information som tilflytter - bedre formidling om muligheder og tilbud inkl. QR-koder omkring og sejltur for tilflyttere

Gøre folk nysgerrige på fjorden - bedre miljø og renere vand kræver bedre tilgang og information til folk (bruge fjorden, men også passe på den)

Holde fast i den enkle og rene fjord

Betalingskikkerter som udsigtspunkter over fjorden

Ajstrup - Ikke langt til vandet og en fin travetur, men ikke tilgængelighed til vandet - lav et fugletårn, så man

kan se fuglene i kolonien ved Ajstrup

Fællesnævner er adgang til fjorden - særligt også for handicappede + broer og havnebade

Adgange til og aktiviteter på fjorden

Mulighed for at bo på fjorden – fx husbåde der lejes ud
Flot skib med master skaber stemning

Et tårn ved Gravhøj - mulighed for udsigt (Lindalsskoven)

Undervisning i og omkring fjorden - skoletjeneste for tilrejsende skoler (også ud over MFK – børn fortæller videre)

Fjorden er også erhverv på fjorden - skal også have plads i strategien – fx Dansk Salt, Knauf og Rockwool er afhængige af transport på fjorden - også charme at se skibene

Dybde har betydning for erhvervssejls

Hadsund trafikhavn bruges ikke meget - kan gøres betydeligt skønnere inkl. opholdsrum (fx kasser med blomster såsom Budolfi Plads i Aalborg)

Byg ned, så man kan gå langs vandet

Svævebane /tovbro over fjorden
Både kort- og langsigtet historie er vigtig

Sejlsende vikingebåd som museum /skoletjeneste

Renovation hjælper ift. miljøet - flere skraldespande

Billede til højre: Kig mod vest fra Vive Havn

Yderligere input sendt efterfølgende over mail

Et kæmpe ønske herfra os er imidlertid bedre bedefaciliteter langs havnen i Hadsund. Gerne med inspiration fra havnebade i hhv. København ved Islands brygge eller Aalborg ved havnefronten eller Vestre fjordpark.

Det kan gøres stort og småt. Men mulighed for udspring, børnebassin, nem op og nedstigning samt god plads til solbadning vil fordre det aktive fjordliv, hvor vi udnytter potentialet for vores rene fjord til glæde for børn, voksne og turister.

En af de ting jeg tænker på kunne være en god ide, er, at der burde være steder, som forbinder byrum og fjord. Som byen Hadsund er indrettet i øjeblikket, er fjorden noget man kører over, når man ankommer til Hadsund fra syd og når man forlader den samme vej eller noget som ligger lidt afsides i forhold til byen. Hvis der kunne oprettes nogle områder, som er meget nemt tilgængelige fra både byen og fjorden kunne sådanne steder fungere som forbindelse mellem by og fjord og som steder, hvor stemningen fra begge steder kan opleves. Liv fra begge typer af steder fornemmes samtidigt og forstærker hinanden.

Steder som er tilgængelige for f. eks. gangbesværede og blinde vil forøge antallet af borgere med adgang til fjorden. Kørestolsbrugere vil kunne opholde sig tæt på fjorden, personer der benytter rolator vil kunne opleve fjorden og blinde vil kunne gå sikkert til og fra vandet og på den måde fornemme stemningen ved vandet og ude på fjorden.

Kunsten består i at fastholde stemningen på en måde, så den ikke bliver kunstig. Tilgængeligheden kan ikke sikres overalt, men vil kunne sikres på nogle punkter.

Hvis man forsøger at gennemføre alt alle steder og at gøre alt til store oplevelser, risikerer man at det bliver poppet og til "Cirkus Mariager fjord, fordi naturen bliver gjort unaturlig.

Fjordudvalget kunne med fordel gøre brug af kommunens foreninger i arbejdet med at udbrede kendskab og interesse for fjorden.

De oplagte er foreninger, som lystfiskerforeninger, ornitologiske foreninger, jagtforeninger osv. Andre foreninger kunne dog også være interessante.

Hvis f. eks. en idrætsforening skal modtage gæster fra andre steder i landet eller endda hvis gæsterne kommer fra steder udenfor landet, vil det være oplagt, at vise steder ved fjorden og at fortælle om stederne.

Det vil betyde at foreningen vil skulle opnå viden om fjorden, for at kunne formidle den videre. Foreningens medlemmer vil med stor sandsynlighed tale om de ting de opdager under arbejdet med at indhente viden og de vil også spørge rundt i deres netværk, for at finde ud af om viden og gode historier findes tæt på. Snakken ville gå lystigt.

Hvis Mariagerfjord kommune samtidigt tilbød viden om fjorden, ville der være nem adgang til korrekte relevante oplysninger. Samtidigt ville der kunne komme mange vigtige tilbagemeldinger om fjorden tilbage til Mariagerfjord kommune.

Jeg tænker både på at kommunen kunne fortælle, hvor de forskellige let tilgængelige steder ved fjorden er placeret, der kunne fortælles om forskellige typer af liv i og ved fjorden, hvilke nye arter der er vendt

tilbage til området, både dyr, planter. Store og små arter. Der vil kunne fortælles om sundhedstegn i fjorden og hvad man skal være opmærksomme på, når det gælder faresignaler i forhold til fjordens tilstand.

Mht signaler, så kunne et kursus i færdsel på fjorden være en god ide. Blot de mest simple, så folk kender til at finde sejlrunden ud fra både placering af grønne bøjer på styrbord side og røde på bagbord side, når man sejler ind i fjorden og omvendt, når man sejler i retning af udmundingen og lidt viden om at sejle efter de røde blink om aftenen. Viden og fortællinger skaber interesse.

Kan elementær førstehjælp, redningsprøver til søs og elementær brandbekæmpelse udbredes bedre gennem uddannelsesinstitutioner, arbejdspladser og foreninger?

PROCES

Kollecto & Facebook

I løbet af projektperioden har det været muligt, via Kollecto og Facebook, at komme med input. Input er vist i en sammenfattet form her på siden, og omhandler ønsker til stederne.

Via Kollecto er der kommet 24 input fra borgere, som bruger områderne regelmæssigt. Borgerne dyrker aktiviteter som badning, vandre-, cykel-, fiske-, sejl- eller roture. Fælles for borgerne er, at de nyder at være udendørs i naturen.

BRAMSLEV BAKKER
Flere aktiviteter til unge, bænke, vipper ifm. badning, fortøjningsmuligheder.

PÅ FJORDEN
Flere bøger, flere anløbspladser med spise- og badeforhold, flydende shelters.

I FJORDEN
Kunstige stenrev ville tilføre ilt til fjorden, give ynglemuligheder for fisk og oplevelsesmuligheder for dykkere.

VIVE HAVN
Teltplads. Ophæv kørsel forbudt langs fjorden.

FJORDTURISME
Turisme skal ske med respekt for de fastboende, der skal stadig være utilgængelige steder langs fjorden

HEGEDAL
Oplagt sted til shelter og naturplads.

PANORAMARUTEN
Flere bænke, bedre tilgængelighed evt. via det fhv. tipvognsspor.

SILDEHAGEN
Trod af genbrugstræ v/Thomas Dambo, bedre badeforhold, sandstrand, badebro, aktiviteter, beachvolley, positiv sagsbehandling af sauna.

LÅENHUS OG KIELSTRUP SØ

STINESMINDE HAVN
Teltplads

Stejle skråninger, vandreruter, fjordlandskab, udsigten er imponerende. Bramslev Bakkers strand

Bakket areal ved fjorden, yndet udflugtsmål, vandreture, fugle og sommerfugle

BROGADE PARKERING
Vejvisning til tre dejlige vandreruter fra samme parkeringsplads skaber trængsel ift. parkering. Der er behov for at finde en løsning.

ØRNEDALSBUGTEN
Borde og bænke, toilet, forbedre grusvejen.

Variert område, dyrkede marker, småskove, overdæk, kalkrige skrånninger med væld, vilde orkidéer, vandresti, opholdsareal på et strandoverdrev

KATBJERG ODDE
Teltpladser

VED FJORDEN
Gå- og cykelsti rundt fjorden, shelterpladser, pladser til autocampere, hundestrand, bedre adgang til fjorden, teltpladser langs fjorden, muldtoiletter, P-pladser tæt på fjorden, tilgængelige fiskesteder, udlejningsbåde, prioritere blinde ifm. badning, tandemcykler, løbeledsager,

HØLLET

FLADBJERG
Flere steder til svømning og vinterbadning

HØHØJ

MARIAGER
Opgradere slæbestedet, renovere de kommunale arealer, ekstra bøger til open-water-bane (triathlon)

ØSTERSKOVEN
Ønske om hundeskov.

HADSUND HAVN

Savner bedre gang- og cykelstier samt strand ved Munchs Eng. P skilt til autocampere, legeplads ved kanalen, åleruser øst for broen skæmmer, flere steder til svømning og vinterbadning, ishus, søsætnings plads til kano og kajak

Flotte udsigter, dyrkede marker, åbne græsarealer, skove og strandenge

HADSUND SYD

Flere steder til svømning og vinterbadning, ishus

Mosaik af naturtyper, naturperle, sti langs kystskrænten, markveje til fjorden

AJSTRUP BUGT

OVERGÅRD GODS & INDDÆMNING

Vader, strandenge, lille fiskerleje

HAVNØ MØLLE

ALS ODDE

Gerne flere bøger, samle affald ved Vandskiklubben og mod vest.

AA MØLLE

DANIA

Flere steder til svømning og vinterbadning, inddæmme det varme vand fra saltproduktionen i et fjordbad, soppebad i beton som i Marstrand (SE).

KONGSDAL HAVN

Hold vores områder rene, strand badebro, mere anvendelige shelters, teltplads tættere på vandet til kajaker mv.

artier, gamle e og seværdigheder

BILAG

Shelter ved Stinesminde

BILAG

Tidslinje, Mariager Fjord

							1600 Skoven forsvinder ved Als Odde Sandflugt stoppes af sanddiger som kan anes i dag	
						Middelalder Færgested og tidligere militær skanse	1592 Mariager Købstad	
						1450 Hjerritslev Mølle anlagt	1550 Stor handel og skibsfart i Hobro	
						1446 Mariager by	1536 Hobro Købstad	
						1446 Mariager kloster	1500 - 1600 tallet Fladbjerg udvikler sig til 'skipperby' og vigtigt udskibningssted for kalken	
						1371 Fladbjerg nævnes første gang	1700-tallet Klosterbygningerne nedrives i Mariager på én bygning som kan ses i dag	
						1328 - 1809 Aa Mølle var kormølle ved Mariager	1500 - 1600 tallet Kalk og kalkafbrædning ved Vive (Skovene fældes)	
	3950 - 2801 f.Kr. Havnødyngen ved Lundebakken (i dag Havnø Mølle)	Fra ca. 2.000 år f.Kr. Hærvejen som handelsrute				1268 Vive nævnes første gang	1500 - 1600 tallet Kalk og kalkafbrædning ved Mariager (Skovene fældes)	1700-tallet Store Plet og Lille Plet i yderfjord ifm. studehandel
	3950 - 2801 f.Kr. Kongehøjen ved Katbjerg	1.400 år f.Kr. Hohøj ved Alstrup Krat	Jernalder Vive menes at oprinde her	987 Fyrkat anlægges	1170'erne Hobro etableres	1500-årene Bundgarn udviklet	1700-1800 tallet Hobro Havn og sejløb forbedres	
FØR 13.000 F.KR. ISTID	13.000 - 2.000 F.KR. STENALDER	2.000 - 500 F.KR. BRONZEALDER	500 F.KR. - 800 E.KR. JERNALDER	800-1050 VIKINGETID	1050 - 1500 MIDDELALDER	1500-1600 REFORMATIONEN & RENÆSSANCEN	1660 - 1730 ENEVÆLDEN & DANMARK I KRISE	

	1869 Blåkilde Mølle etableres på Hobro Havn							
	1868 Den jyske længdebane med station i Hobro anlægges							
	1863 Kalkbrænding i Mariager genoptages							
	1859 Måler- og vejerbod i Københavnerpakhuset på Hobro Havn							Akzo Nobel producerer 600.000 tons salt årligt og skiber stadig salt væk via fjorden
	1854 Færgegården (i dag Hotel Hadsund) opføres							2020 Hvalen på museum (døde 2018)
	1854 Hadsund ladeplads får status som handelsplads							Stygge Krumpen skibet, Mariager - Stinesminde
	1853 Vindø Teglværk			ca. 1945 Gitterkran på Hobro Havn				2016 RealDania gennemfører Hobro Midtbyprojekt for at binde byen bedre sammen
	1850 Landvindingsperioden starter	1904 Hadsund bro (vej og bane)		1945 Alstrup Krat er udsigtspost under 2. verdenskrig				2016 Panoramaruten
	1850 - 1970 Færgefart i Stinesminde	1900 - 1950 Dampskibstrafik til København		1940 Feriekoloni Hegedal				2016 Maritimt center
	1850 - 1950 Stinesminde vokser omkring teglværket	1900 Badeanstalt ved Østerskoven		1930'erne - 1986 Hegedal Bakker, Bramslev Bakker, Kielstrup Sø, Nybrogård og Katbjerg Odde fredes				2014 - 2017 Dambrug i Villestrup Å og Kastbjerg Å lukkes
	1849 Hobro Værft	1900 Traktørstedet ved Østerskoven		1937 Fiskerihavn Hadsund				2014 RealDania støtter renovering af fiskerhuset og klimasikring i Stinesminde
	1841 Bryghus i Hobro	1900 Jernbane Aalborg- Hadsund		1935 Rødt og gult pakhus, Hobro				2013 Udtjente renseanlæg erstattes af nyt renseanlæg
	1839 Tolbod i Hobro Havn	1898 Gasværk Hobro Havn		1927 Jernbanetracé Mariager - Viborg				2011 Dejlig er fjorden
	1834 - 1860 Hobro er den mest voksende købstad ift. sin størrelse	1898 Havnebanen Hobro Havn		1930 Kulkran i Mariager, kul fragtes via bane Viborg Gasværk				2008 Mariagerfjord bliver Kulturarvskommune
	1834 Hobro Havn anlægges	1883 Jernbane Randers - Hadsund		1916 Lille havn hvorfra der er ålefiskeri i Stinesminde				2007 Kommunesammenlægning samler Hadsund, Arden, Hobro og Mariager i Mariagerfjord Kommune
	1804 Mariager Havn anlægges	1873 - 197 Industriel cementproduktion på fabrikker, 1873, 1887, 1907		1966 Lokalbanen til Viborg lukker i Mariager				2024 Cykelsti Valsgård - Oue - Vive
	1780 Sprifabrik Hobro	1891 Spritfabrikken Fortuna i Hobro		1961-1965 Landvindinger mellem Havnø Gods og Als Odde, samt Overgaard Gods				2022 - 2027 LIFEprojekt Als Odde
	1772 Færgested fra Hadsund Syd flyttes til Hadsund Nord	1817 Vive præstegård opføres		1959 Lystbådehavn Hadsund				2022 Cykelsti Skjellerup - Mariager
	1809 - 1960'erne Aa Mølle producerer slemmekridt og er i dag hotel	1875 Brændevinsbrænderi i Mariager		1976 Nuværende Hadsundbro (vej)				2022 Cykelsti Assens - Aa Mølle
				1989 Trafikhavn i Mariager lukkes				2022 Fyrkat på UNESCOs verdensarvsliste?
				1993 E45				
1730 - 1814 OPLYSNINGSTID & REFORMPOLITIK	1814 - 1870 FRA HELSTAT TIL NATIONALSTAT	1870 - 1914 DANMARK BLIVER MODERNE	1914 - 1945 VERDENSKRIGENE	1945 - 1973 VELFÆRDSSAMFUNDET	1973 - 1993 FRA OLIEKRISE TIL TAMILSAGEN	1993 - 2021 DANMARK EFTER 1993		Fremtid

Fjordstrategien er udarbejdet af Lytt Architecture for
Mariagerfjord Kommune 2021

LYTT Urban & Landscape
Architecture